

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К.Д.УШИНСЬКОГО»

Кафедра теорії і методики дошкільної освіти

Руслана НАЙДА

**Підготовка майбутніх вихователів до
методичної роботи у закладі
дошкільної освіти**

навчально-методичний посібник

*для здобувачів освіти
зі спеціальності 012 Дошкільна освіта*

Одеса 2023

УДК 378.016:373.2.091 (072)

Н 20

*Схвалено на засіданні підкомісії 012 Дошкільна освіта
НМК 1. із загальної, професійної освіти та спорту сектору фахової
передвищої освіти НМР МОН (протокол № 3 від 04 вересня 2023 р.)*

*Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К.Д.Ушинського»(протокол № від 2023 р.)*

Рецензенти: *Богуш Алла Михайлівна* – доктор педагогічних наук, професор Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського», дійсний член НАПН України;

Маліновська Наталія Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної педагогіки й психології та спеціальної освіти імені Т.І.Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету;

Бубін Алла Олександрівна – кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри теорії та методики дошкільної освіти Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради.

Н 20 Підготовка майбутніх вихователів до методичної роботи у закладі дошкільної освіти: навчально-методичний посібник для здобувачів освіти зі спеціальності 012 Дошкільна освіта / автор-упорядник Р.Г. Найда. Івано-Франківськ : НАІР, 2023. 132 с.

Навчально-методичний посібник із навчальної дисципліни «Підготовка майбутніх вихователів до методичної роботи у закладі дошкільної освіти» (для здобувачів вищої та фахової передвищої освіти зі спеціальності 012 Дошкільна освіта), укладено відповідно до ОПП та навчальної програми. У посібнику розкрито зміст лекційного матеріалу та практичних занять й самостійної роботи за темами навчальної програми, завдання і запитання для повторення, основна і допоміжна література, завдання для комплексного контролю, термінологічний словник.

Зміст навчально-методичного посібника зорієнтовано на підготовку майбутніх вихователів до методичної роботи у ЗДО в умовах закладів вищої та фахової передвищої освіти.

© Найда Р.Г., 2023

© Івано-Франківськ : НАІР, 2023.

ЗМІСТ

ЗМІСТ.....	4
ПЕРЕДСЛОВО	5
РОЗДІЛ 1. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ.....	7
«ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»	7
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	11
СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	13
РОЗДІЛ 2. МАТЕРІАЛИ ДО ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ	21
РОЗДІЛ 3. МАТЕРІАЛИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	87
Інструкції щодо підготовки до практичних занять та виконання завдань самостійної роботи.....	88
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1	88
МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО В ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕДЖАХ	88
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1	88
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2	91
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3	97
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4	99
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5	107
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6	110
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7	113
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 8	116
ПИТАННЯ ГАРАНТОВАНОГО РІВНЯ ЗНАНЬ	118
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	120
ГЛОСАРІЙ.....	124

ПЕРЕДСЛОВО

*При майстрах якось легше.
Вони – як Атланти, держать
небо на плечах. Тому і є висота.
Ліна Костенко*

Реформування і модернізація системи педагогічної освіти в повоєнній Україні передбачає передовсім забезпечення якості фахової освіти. Оновлення системи фахової педагогічної освіти зумовлює удосконалення її змісту, пошук оптимальних методичних ресурсів щодо підготовки конкурентоспроможних фахівців.

Проблема методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах закладів вищої та фахової передвищої освіти набуває виняткової актуальності в контексті модернізації змісту вітчизняної освіти і науки. Професійна підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти передбачає озброєння здобувачів освіти сучасними інноваційними технологіями та методичною системою роботи з дітьми в закладах дошкільної освіти.

Сучасний вихователь закладу дошкільної освіти повинен бути здатний застосовувати інноваційні методичні прийоми і педагогічні ситуації в галузі дошкільної освіти з розвитку, виховання і навчання дітей дошкільного віку; нести відповідальність за результати своєї фахово-методичної роботи, оскільки ефективність якісної освіти дітей дошкільного віку значною мірою залежить від рівня методичної підготовленості майбутнього вихователя.

Натепер існує запит сучасного суспільства на конкурентоспроможного вихователя, підготовленого до інноваційної фахово-методичної діяльності у закладі дошкільної освіти. Водночас в умовах повоєнної відбудови України постає актуальність проблеми психолого-педагогічного супроводу методичної підготовки майбутніх вихователів та надалі її осучаснення відповідно до вимог практики дошкільної освіти, а саме: інноваційність, цифровізація, діджиталізація освітнього процесу у ЗДО тощо.

Пропонований навчально-методичний посібник містить матеріали для вивчення вибіркового компонента (ВК) «Підготовка майбутніх вихователів до методичної роботи у закладі дошкільної освіти». Зміст навчальної програми ВК побудований так, щоби здобувачі освіти змогли поглибити свої знання щодо особливостей організації фахово-методичної роботи вихователя у закладі дошкільної освіти.

У посібнику розкрито короткий зміст лекцій, методичні рекомендації для практичних занять та самостійної роботи. Створені покликання та QR-

коди допоможуть майбутнім вихователям отримати електронні примірники інструктивно-методичних матеріалів для вихователів та надалі використати їх у своїй фахово-методичній роботі.

Навчально-методичний посібник «Підготовка майбутніх вихователів до методичної роботи у закладі дошкільної освіти» розроблений для підготовки майбутніх фахівців дошкільної галузі у педагогічних коледжах та закладах вищої освіти, зокрема для фахових молодших бакалаврів та магістрів дошкільної освіти.

РОЗДІЛ 1. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ «ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»

Вивчення трансформації процесу фахової підготовки майбутніх вихователів слугує орієнтиром для розроблення та оновлення системи методичної підготовки здобувачів освіти зі спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Мета навчальної дисципліни – сформувати методичну підготовленість майбутніх вихователів до освітньо-виховної роботи в закладах дошкільної освіти.

Завдання навчальної дисципліни:

- ✓ ознайомити майбутніх вихователів з метою, завданнями, змістом методичної роботи вихователя у ЗДО;
- ✓ ознайомити з наявним досвідом методичної підготовки майбутніх вихователів в закладах освіти;
- ✓ формувати здатність до виконання фахово-методичної роботи у ЗДО;
- ✓ розвивати творчі здібності майбутніх вихователів до фахово-методичної роботи в ЗДО;
- ✓ підготувати майбутніх вихователів до практичної реалізації здобутих умінь і навичок методичної роботи у сучасних умовах дошкільної освіти;
- ✓ розвинути вміння педагогічного аналізу, проєктування та моделювання освітньо-виховної роботи вихователя у ЗДО.

Фаховий молодший бакалавр:

Результат вивчення вибіркового компонента передбачає сформованість низки компетентностей:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 8. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

ЗК 9. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкуванні з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК 10. Здатність до творчого пошуку й реалізації нових ідей, до самопрезентації та результатів своєї професійної діяльності; здатність керувати власним життям і кар'єрою, планувати, управляти культурними та соціальними проектами, критично мислити.

ЗК 11. Здатність до творчого пошуку й реалізації нових ідей, до само презентації та результатів своєї професійної діяльності; здатність до керування власним життям і кар'єрою, планувати й управляти культурними та соціальними проектами, критично мислити.

СК 13. Здатність до організації освітнього процесу з урахуванням індивідуальних фізичних і психічних можливостей дітей у найбільш оптимальних для них формах.

СК14. Здатність до саморозвитку та самореалізації із використанням перспективного педагогічного досвіду, освітніх інновацій у професійній діяльності.

СК 15. Здатність до комунікативної взаємодії з учасниками освітнього процесу.

СК 16. Здатність планувати та реалізувати індивідуальний професійний розвиток та самоосвіту.

Зміст підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

РН2. Планувати та організовувати освітній процес у закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів здоров'язбереження, особистісно зорієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії

PH3.Встановлювати зв'язок між процесом розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до їхніх вікових особливостей

PH8.Визначати концептуальні засади, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми дошкільного (раннього та передшкільного) віку

PH12.Здійснювати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітнього процесу закладу дошкільної освіти на засадах етики професійного спілкування та оцінювати результативність педагогічної взаємодії

PH13.Знати нормативно-правові документи, законодавчі акти у сфері дошкільної освіти і використовувати їх у практичній діяльності

Магістр:

Результат вивчення вибіркового компонента передбачає сформованість низки компетентностей:

КЗ-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

КЗ-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-5. Здатність працювати в команді.

КЗ-6.Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

КС-1. Здатність організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

КС-2. Здатність здійснювати методичний супровід освітньої діяльності закладу дошкільної освіти.

КС-3. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами.

КС-5. Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної, зокрема, інклюзивної освіти.

КС-6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення психолого-педагогічної компетентності

вихователів, батьків, громадськості.

КС-9. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.

**Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти,
сформульований у термінах результатів навчання**

5.1. Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні.

5.2. Впроваджувати інформаційні та комунікаційні технології і генерувати нові ідеї в організації освітнього процесу закладів дошкільної освіти різного типу.

5.4. Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності.

5.5. Організувати методичний супровід освітньої діяльності в мультикультурному середовищі закладу дошкільної освіти для формування в дітей поваги до різних національностей та здатності до взаємодії.

5.6. Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком особистості дитини.

5.7. Знати і використовувати в практичній діяльності законодавчу базу дошкільної освіти.

5.8. Виявляти та відтворювати в практичній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти передовий педагогічний досвід та результати досліджень.

5.9. Застосовувати в професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання психолого-педагогічних дисциплін і обирати відповідні технології та методики.

5.10. Володіти вміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО

Тема 1. Педагогічний коледж як сегмент сучасної методичної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти

Витоки становлення методичної підготовки майбутніх вихователів у закладах освіти в ХХ-ХХІ столітті. Організація освітнього процесу в закладах фахової передвищої освіти – педагогічних коледжах. Структура освітньо-виховної роботи в педагогічних коледжах.

Тема 2. Контекстний підхід у методичній підготовці майбутніх вихователів ЗДО

Сучасні виклики щодо формування практико-зорієнтованого фахівця. Принципи навчання контекстного типу в методичній підготовці майбутніх вихователів ЗДО. Форми активності здобувача освіти (*семіотична, імітаційна, соціальна*) для технологізації методичної підготовки майбутніх вихователів ЗДО. Дуальна освіта майбутніх вихователів ЗДО.

Тема 3. Вихователь закладу дошкільної освіти – організатор освітньо-виховної роботи з дітьми дошкільного віку

Вихователь закладу дошкільної освіти – фаховий портрет. Трудові функції вихователя ЗДО. Професійна характеристика та фахові якості особистості вихователя закладу дошкільної освіти.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ЗМІСТ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ ВИХОВАТЕЛЯ ЗДО

Тема 4. Програмно-методичне забезпечення вихователів ЗДО

Система програмно-методичного забезпечення вихователів. Структурні елементи програмно-методичного

забезпечення – *нормативний*: положення державного стандарту дошкільної освіти; *навчальний*: проектування освітніх планів; моделювання в перспективних і календарних планах; *інструктивний*: інструктивно-методичні матеріали до планування та організації освітньо-виховної роботи у ЗДО; *організаційний*: форми навчання дітей дошкільного віку.

Тема 5. Зміст і форми методичної роботи вихователя закладу дошкільної освіти

Особливості методичної роботи вихователя закладу дошкільної освіти. Індивідуальні, групові та колективні форми роботи педагогічного колективу ЗДО. Схема вивчення роботи вихователя закладу дошкільної освіти.

Тема 6. Науково-методична робота вихователя у закладі дошкільної освіти

Сутність, структура та форми науково-методичної роботи у ЗДО. Зміст науково-методичної роботи вихователя ЗДО. Диференціація системи підвищення педагогічної майстерності.

Тема 7. Система контролю за якістю освітнього процесу

Критерії оцінки та чинники результативності діяльності вихователя ЗДО. Об'єкти й акценти контролю освітньо-виховної діяльності вихователя ЗДО. Розвиток професійної рефлексії вихователя ЗДО.

Тема 8. Інформаційно-комунікативні технології у фахово-методичній роботі вихователя ЗДО

Поняття інформаційних технологій та особливості їх інтеграції в освітній процес ЗДО. Огляд програмного забезпечення для створення інформаційного супроводу занять та ігрової діяльності з дітьми дошкільного віку. Використанням ресурсів Google у роботі вихователя.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.						
МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО						
Тема 1. Педагогічний коледж як сегмент сучасної методичної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти	12	2	2	-	4	4
Тема 2. Контекстний підхід у методичній підготовці майбутніх вихователів у педагогічних коледжах	12	2	2	-	4	4
Тема 3. Вихователь закладу дошкільної освіти – організатор освітньо-виховної роботи з дітьми дошкільного віку	12	2	2		4	4
Разом за змістовим модулем 1	36	6	6		12	12
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.						
ЗМІСТ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ ВИХОВАТЕЛЯ У ЗДО						
Тема 4. Програмно-методичне забезпечення вихователів у ЗДО	16	2	2		6	6
Тема 5. Зміст і форми методичної роботи вихователя закладу дошкільної освіти	10	2	2		4	2
Тема 6. Науково-методична робота вихователя у закладі дошкільної освіти	10	2	2		4	2
Тема 7. Система контролю за якістю методичної роботи вихователів у ЗДО	10	2	2		2	4
Тема 8. Інформаційно-комунікативні технології у фахово-методичній роботі вихователя ЗДО	10	2	2		2	2
Разом за змістовим модулем 2	56	10	10		18	16
Усього годин	90	16	16		30	28

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Витоки становлення і розвитку системи методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в Україні	2
2.	Впровадження контекстного підходу у професійно-практичну діяльність майбутніх вихователів	2
3.	Система методичної роботи вихователя закладу дошкільної освіти	2
4.	Аналіз програмно-методичного забезпечення освітньо-виховної діяльності вихователів ЗДО	2
5.	Організація різних форм і використання методів методичної роботи вихователя у ЗДО	2
6.	Зміст та завдання науково-методичної роботи вихователя у ЗДО	4
7.	Система самооцінювання професійної діяльності вихователя ЗДО	2
8.	Підсумкове заняття. Захист індивідуального навчально-дослідного завдання	2
Разом		16

САМОСТІЙНА РОБОТА

з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Випишіть 5–6 думок <i>педагогів</i> про роль <i>вихователя</i> у формуванні та розвитку особистості.	2
2	Складіть 4 синквейни: вихователь, підготовка, медика, здобувач	2
3	Проаналізуйте систему роботи в 2-3 коледжах щодо підготовки майбутніх вихователів у країнах зарубіжжя. Аналіз оформіть у формі реферативного повідомлення.	2
4	Випишіть 4 зразки семіотичної активності із фахових методик (на вибір); 4 зразки імітаційної активності із фахових методик (на вибір); 4 зразки соціальної активності із фахових методик (на вибір).	2

5	Скласти план гуртка «Веселі фарби» (образотворчий) (для дітей старшої групи) із врахуванням складової варіативної частини Базового компонента дошкільної освіти (нова редакція) та парціальної програми – художньо-естетичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку «Радість творчості», схваленої листом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 25.05.2012 № Г-106	2
6	Випишіть із ОПП Дошкільна освіта для фахових молодших бакалаврів спеціальні компетентності та результати навчання, які окреслюють вимоги до особистості вихователя ЗДО	2
7	Скласти анкету для вихователів, на основі якої можна було б визначити, розуміння вихователів змісту науково-дослідницької діяльності у ЗДО (12 запитань)	2
8	Дібрати відповідну літературу для вихователя ЗДО з Перелік науково-методичних тем (2-3 теми за вибором)	2
9	Розробити для аналізу на практичному занятті педагогічні ситуації (4-5) щодо взаємодії вихователів з вихователями і вихователя з адміністрацією у ході роботи над науково-методичною темою (проблемою)	2
10	Вивчіть систему роботи свого колеги (одногогрупниці чи одногогрупника) за наданим нижче алгоритмом; результати занотуйте в робочий зошит	2
11	Розробити макет сайту-сторінки з добіркою матеріалів, які свідчать про досягнення у освітньо-виховній діяльності, з методичними знахідками, які стануть у нагоді при підготовки до занять у ході педагогічної практики	8

ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

Передбачас вивчення та оформлення у вигляді презентації стислого теоретичного матеріалу та відповідне розроблення практичного завдання:

1) Розкрити зміст і основні аспекти професіограми вихователя ЗДО.

2) Функції та зміст підготовки майбутніх вихователів до методичної роботи у ЗДО під час вивчення фахових методик.

3) Сучасні підходи до реалізації співпраці педагогічного коледжу та закладу дошкільної освіти. Роль майбутнього вихователя у цій взаємодії. Скласти план підготовки і

проведення перших випробовуваних занять із дітьми дошкільного віку у ЗДО.

4) Взаємодія закладу дошкільної освіти і батьків вихованців. Роль вихователя у партнерській взаємодії з батьками. Скласти план підготовки та проведення семінару для батьків дітей раннього віку (тема – за вибором студента).

5) Фахово-методична робота вихователя. Скласти план підготовки та проведення консультації для колег.

6) Роль вихователя закладу дошкільної освіти у впровадженні інноваційного досвіду. Скласти текст виступу на семінар для вихователів «Інновації у дошкільній освіті».

7) Мікроклімат у педагогічному колективі. Роль вихователя у створенні позитивного мікроклімату у колективі закладу дошкільної освіти.

8) Проблема створення і збереження іміджу ЗДО. Імідж вихователя як візитка картка закладу дошкільної освіти. Скласти анкету для виявлення чинників, що сприяють професійному розвитку педагога.

9) Роль вихователя в організації просвітницької роботи в закладі дошкільної освіти. Скласти план підготовки і проведення семінару для вихователів закладу (тема – за вибором студента).

10) Виставки результатів науково-методичної роботи майбутніх вихователів ЗДО. Скласти портфоліо-презентацію досвіду (тема – за вибором студента).

11) Скласти примірний план самоосвіти вихователя закладу дошкільної освіти на місяць.

12) Створити інтерактивний наочно-дидактичний матеріалу засобами Microsoft Power Point.

13) Побудувати ментальну карту обраної теми з вибіркового компонента «Підготовка майбутніх вихователів до методичної роботи у закладі дошкільної освіти».

14) Створити опитувальник для батьків дітей дошкільного віку (співпраця з ЗДО) з використанням ресурсів google.

За якісне розкриття теми та змістове виконання практичної роботи студент може отримати максимально **30 балів**.

Вимоги до написання та захисту ІНДЗ:

1. Кількість використаної літератури – не менше трьох примірників.
2. Кількість сторінок – від 7 рукописних або 5 друкованих (не враховуючи титульної сторінки та списку використаних джерел).
3. Робота повинна мати план та складатися із короткого вступу, основної частини та висновків.
4. Оформлення використаних наукових джерел – згідно із вимогами.
5. Термін зарахування роботи – до останнього семінарського заняття.
6. На захист студент зобов'язаний знати основний зміст своєї роботи та коротко розповісти про найбільш значущі його моменти.

МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗДІЙСНЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (Power Point – презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: ілюстрація, демонстрація, ІКТ.
- *Практичні*: спостереження, вправи, завдання, синтез-аналіз.

2) За логікою передання і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування освітньою діяльністю: під

керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

МЕТОДИ СТИМУЛЮВАННЯ ІНТЕРЕСУ ДО НАВЧАННЯ І МОТИВАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

- навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій) тощо.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

- програма навчальної дисципліни;
- опорні конспекти лекцій; методичні рекомендації до написання практичних та лабораторних занять;
- банк контролювальних заходів;
- портфоліо нормативно-правових документів з дошкільної освіти.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

усне опитування; тестування знань здобувачів освіти з певного розділу (теми) лекційного курсу; перевірка і захист рефератів; підсумковий модульний тестовий контроль.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Модуль 1							Модуль 2 ІНДЗ	Модульний контроль	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				20	10	100
30			40						
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7-8			
10	10	10	10	10	10	10			

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за шкалою ЄКТС	Визначення	Оцінка за націон. системою	Оцінка за сист. в ВСП ДПФК
A	<i>Відмінно</i> – відмінне виконання, можливо з незначною кількістю помилок	5	90-100 %
B	<i>Дуже добре</i> – вище середнього рівня з кількома помилками	4	82-89 %
C	<i>Добре</i> – правильна робота з певною кількістю помилок	4	75-81 %
D	<i>Задовільн</i> – непогано, але зі значною кількістю помилок	3	69-74 %
FX	<i>Достатньо</i> – виконання задовольняє мінімальні критерії	3	60-68 %
F	<i>Незадовільно</i> – потрібно доопрацювати на перездачу	2	35-59 %
	<i>Незадовільно</i> – обов'язковий повторний курс	2	1-34 %
ABCDE	<i>Зараховано</i>		60-100 %
FX F	<i>Не зараховано</i>		1-59

Політика навчальної дисципліни

1. Академічна доброчесність здобувачів фахової освіти є важливою умовою в процесі формування професійних компетентностей у процесі вивчення вибіркового компонента «Підготовка майбутніх вихователів до методичної роботи у ЗДО».

Здобувачами освіти передбачено дотримання академічної доброчесності, а саме:

- самостійне виконання освітніх завдань, завдань контролю вальних заходів;
- посилення на джерела інформації у разі використання наукових праць, розроблень, відомостей;
- дотримання законодавчих норм щодо авторських і суміжних прав;
- забезпечення достовірності інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики

досліджень і джерела інформації.

Задля дотримання принципів академічної доброчесності, у закладі освіти використовуються сервіси для перевірки робіт здобувачів фахової передвищої та вищої освіти на плагиат – Unicheck, EduBirdie (<http://surl.li/buhwp>).

Водночас за порушення академічної доброчесності здобувачі фахової передвищої (вищої) освіти несуть відповідальність, а саме:

- повторне проходження оцінювання (поточний, підсумковий контроль, залік, іспит тощо);
- після доопрацювання, проведення додаткової перевірки роботи здобувача освіти;
- інші, відповідно до вимог нормативних положень закладу освіти.

2. Неформальна (інформальна) освіта.

Для визнання результатів навчання, отриманих у процесі неформальної (інформальної) освіти, що сприяють досягненню мети навчальної дисципліни, здобувачеві фахової передвищої (вищої) освіти необхідно діяти відповідно до Порядку щодо визнання результатів, отриманих у неформальній освіті розробленого у закладі освіти.

РОЗДІЛ 2. МАТЕРІАЛИ ДО ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 1. ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ ЯК СЕГМЕНТ СУЧАСНОЇ МЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Сучасні педагогічні коледжі в Україні підлягли певній трансформації щодо їх номінування (назви педагогічного закладу), як-от: *педагогічні дворічні інститути, педагогічні технікуми, педагогічні училища, педагогічні коледжі*. З'ясуємо термінологію номінування означених педагогічних закладів спеціальної середньої освіти та фахової передвищої освіти.

У термінологічних джерелах поняття *«педагогічні дворічні інститути»* тлумачиться як «вищі навчальні заклади, які готували учителів для середніх і викладачів для вищих шкіл»; «одна із форм підготовки, підвищення кваліфікації та перепідготовки вчителів загальноосвітньої школи і викладачів спеціальних освітніх закладів. У 1920—1960-х в Україні діяли стаціонарні вищі педагогічні курси різних профілів з підготовки викладачів педагогічних та інших спеціальних дисциплін для середніх спеціальних і професійно-технічних освітніх закладів з числа тих, що закінчили вищі».

Поняття *«педагогічні технікуми»* позиціоновано як: «назву основного типу середнього спеціального навчального закладу, що готує кадри із середньою спеціальною освітою для різних галузей промисловості, сільського господарства, будівництва, транспорту, зв'язку». Зазначимо, що У.Гончаренко розглядає поняття *«педагогічне училище»* як «середні спеціальні навчальні заклади для підготовки вчителів початкових класів загальноосвітніх шкіл та вихователів дошкільних закладів». За Л.Терлецькою, педагогічне училище визначається як «заклад середньої спеціальної педагогічної освіти, який забезпечує педагогічними кадрами початкові класи загальноосвітніх шкіл та дошкільні заклади освіти».

У термінологічних джерелах *«коледж»* тлумачиться як самостійний навчальний заклад або структурний підрозділ

університету, академії, інституту, який реалізує неповні й (або) повні освітні програми вищої професійної освіти; вищий або середній навчальний заклад в Англії, США та деяких інших країнах; автономна організаційна одиниця в деяких британських університетах; вищий або середній навчальний заклад (середня школа) у Франції, Бельгії та деяких інших країнах; вищий або середній навчальний заклад в Англії, США та інших зарубіжних країнах .

Згідно із Законом України «Про освіту» (2017) коледж – це «заклад вищої освіти або структурний підрозділ університету, академії чи інституту, що провадить освітню діяльність, пов'язану із здобуттям ступеня бакалавра та/або молодшого бакалавра, проводить прикладні наукові дослідження та/або творчу мистецьку діяльність. Коледж також має право відповідно до ліцензії (ліцензій) забезпечувати здобуття профільної середньої, професійної (професійно-технічної) та/або фахової передвищої освіти».

Отже, «педагогічний коледж» у сучасних реаліях вітчизняної освіти визначаємо як заклад фахової передвищої освіти, що здійснює освітню діяльність, пов'язану із підготовкою майбутніх вихователів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» у галузі 01 Педагогіка / Освіта зі спеціальності 012 Дошкільна освіта (та інших споріднених спеціальностей).

Розглянемо докладніше трансформацію педагогічного коледжу як закладу, що здійснює підготовку майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Першим освітнім закладом в Україні була «Школа нянь», яка в 1907 році була перейменована у «Школу фребелівок». Водночас у 1907 році було започатковано підготовку вихователів дитячих садків у Київському фребелівському педагогічному інституті. Із встановленням радянської влади в Україні, відбуваються зміни в галузі середньої педагогічної освіти. Дореволюційні учительські семінарії у 1920 році були реорганізовані у педагогічні школи, а після прийняття 28 серпня 1920 року Наркомпросом УСРР Постанови про перебудову педагогічної

освіти були перейменовані у трирічні педагогічні курси. 22 листопада 1922 року було прийнято Кодекс законів про народну освіту УСРР, у якому виокремлено розділи «Соціальне виховання дітей» і «Професійна та спеціальна наукова освіта», тим самим було закріплено систему освіти і виховання, її організаційні форми, визначено завдання, методи та перспективи діяльності у галузі середньої педагогічної освіти. Після прийняття «Тимчасового положення про трирічні педагогічні курси» (1922 р.) означені педагогічні курси вже не розглядались як вищий ступінь у системі педагогічної освіти. Водночас через нестачу педагогічних кадрів для дитячих садків, трирічні педагогічні курси перетворились на вищі заклади. Учнів називали курсантами. Наприкінці 1922 року довгострокові курси реорганізовувались у педагогічні технікуми, які прирівнювались до вищих спеціальних закладів із затвердженням згодом типовим статутом (1927 р.), за яким педагогічний технікум було визначено як середній професійний навчальний заклад, для здійснення теоретичної та практичної підготовки спеціалістів середньої кваліфікації у сфері народної освіти. Складовими структурними відділами кожного педтехнікуму були досвідна школа I ступеня, досвідний дитячий садок та інші досвідні освітні заклади.

Із прийняттям Постанови ЦК ВКП(б) від 5 травня 1935 року «Про підготовку педагогічних кадрів, систему педагогічної освіти та мережу педагогічних установ» розпочався новий етап у становленні та розвитку системи освітніх закладів, які здійснювали підготовку педагогічних кадрів для дитячих садків. Зазначимо, що створені дворічні вчительські інститути надавали неповну вищу освіту, натомість у 1937 р. педагогічні технікуми було перейменовано на педагогічні школи, які проіснували до 1944 року.

Відповідно до пункту 3-7 постанови Раднаркому УРСР від 3 листопада 1944 р. N 1554 «Про перейменування педагогічних шкіл на педагогічні училища та поліпшення роботи педучилищ УРСР» педагогічні школи перейменовували в педагогічні училища як заклади середньої ланки системи

педагогічної освіти. Було затверджено статут педагогічних училищ, у положеннях якого прописано особливості організації освітнього процесу в закладах середньої спеціальної освіти, як-от: трирічний термін навчання, навчання українською мовою, рішення про відкриття та закриття училища приймає виключно керівництво республікою, контроль за діяльністю закладів середньої спеціальної освіти покладається на відділи народної освіти області та району. Учні училища називали слухачами.

Для посилення фахової підготовки та загально-культурного рівня, в 1945 році у педагогічних училищах було введено нові навчальні плани, програми та підручники. Згодом, з 1 грудня 1946 року Рада Міністрів УРСР приймає постанову про збільшення терміну навчання із трьохрічного на чорирьохрічний. Відповідні зміни, які впроваджувалися поступово, впродовж двох років, зумовили розроблення та впровадження в педагогічних училищах нових навчальних планів, програм та підручників. У статутах оновлено положення щодо отримання слухачами училища диплому (раніше це був атестат) про закінчення училища та присвоєння звання «вихователь дитячого садка».

У п'ятирічному плані відбудови й розвитку народного господарства Української РСР на 1946-1950 рр, прийнятому Верховною Радою Української РСР 28 серпня 1946 р., було окреслено завдання щодо практичного втілення підготовки педагогічних кадрів із середньою спеціальною освітою, оскільки знизилася потреба у вихователях дошкільних закладів, що призвело до закриття 33 педагогічних училищ. Зазначимо, що й надалі було продовжено політику укрупнення закладів освіти, що викликало зменшення кількості педагогічних училищ та відповідно до наказу Міністерства вищої освіти Радянського Союзу від 11 червня 1952 року №147-Т та наказу Міністерству Освіти УРСР від 2 серпня 1952 року №549 було скорочено кількість заочних відділів при педагогічних училищах.

Відзначимо, що у педагогічних училищах здійснювалась

навчальна, політико-виховна, культурно-масова і громадська робота відповідно до «єдиних» урядових рішень СРСР. Досить важливими, на наш погляд, були зміни в 1959/1960 роках щодо ролі підготовки вихователів дошкільних закладів. З ініціативи новоствореного Міністерства вищої та середньої спеціальної освіти пріоритетною стала підготовка вихователів дошкільних закладів, особливо на заочних відділеннях. Уперше на дошкільні відділи було розпочато прийом на базі восьмирічної школи. З поміж основних напрямів підготовки слухачів заочних відділів педагогічних училищ у 1959/1960 році домінувальним напрямом була підготовка вихователів дитячих садків (84%), які опановували основні навчальні предмети, як-от: методика розвитку мовлення, методика ознайомлення дітей з природою, методика навчання дітей малювання та ліплення, предмети політехнічного циклу (основи сільського господарства і практичних робіт у навчальних майстернях). Отже, на той час у педагогічних училищах викладали тільки три фахові методики. Практична підготовка регламентувалася дієвими інструкціями та програмами, що були розроблені для середніх педагогічних закладів освіти [169, арк.10].

Зростаючі вимоги до рівня підготовки майбутніх вихователів дитячих садків у педагогічних училищах УРСР у 1960-х роках зумовили подальший розвиток і вдосконалення системи середньої спеціальної освіти, що переорієнтувала змістовий аспект освіти на розвиток особистості слухача, вперше було розроблено концепцію розвивального навчання, відбулася активізація освітнього процесу, яка, у свою чергу, стимулювала активність слухачів та загальну активізацію освітнього процесу. У цей самий час відбувся перехід на кабінетну систему навчання, вводилися факультативні заняття, що сприяло поглибленому вивченню фахових методик та якості методичної підготовки майбутніх фахівців.

Незважаючи на занепад економіки України, в 70-і рр. ХХ ст. відбувалося вдосконалення системи народної освіти. Було завершено перехід до загальної середньої освіти, що посприяв

у системі середньої спеціальної освіти розпочати підготовку учнів педагогічних училищ на базі 10 класів за напрямом «Дошкільне виховання». Зазначимо, що внаслідок оновлення системи народної освіти, поступово збільшується кількість педагогічних училищ та набуває попиту спеціальність «Дошкільне виховання». Так, у 1972/1973 навчальному році в Україні зі спеціальності «дошкільне виховання» на базі 10 класів навчалось майже 60% учнів педагогічних училищ, натомість зі спеціальності «вчитель початкових класів загальноосвітньої школи лише 45 %. Учням, які вступили до педагогічного училища на базі 8 класів, присвоювали кваліфікацію «вихователь дошкільного закладу» [169].

У Законі УРСР «Про народну освіту» (1974) наголошувалося на використанні в діяльності педагогічних училищ затверджених положень (статутів) (п.4), навчальних планів та визначеного порядку затвердження навчальних програм; встановленні загальносоюзних планів розвитку навчально-матеріальної бази навчальних закладів та інших закладів народної освіти. Законом також було визначено головні завдання, які держава ставила перед спеціальними навчальними закладами: «підготовка кваліфікованих спеціалістів із середньою спеціальною і загальною середньою освітою, які володіють необхідними теоретичними знаннями

і практичними навичками зі спеціальності», «постійне вдосконалення якості підготовки спеціалістів з урахуванням вимог сучасного виробництва, науки, техніки, культури і перспектив їх розвитку», що посприяло вдосконаленню методичної підготовки майбутніх вихователів в умовах педагогічних училищ. Зазначимо, що за цей період мережа педагогічних училищ в Україні набула подальшого розвитку та збільшилася із 40 у 1969 р. до 44 у 1979 р., водночас загострила проблему якості фахової підготовки майбутніх вихователів, оскільки зросла проблема із забезпеченням необхідної кількості викладачів фахових методик у педагогічних училищах та окреслила завдання щодо

підходів до фахово-методичної підготовки майбутніх фахівців дошкільної галузі.

Упродовж 80-х років ХХ ст. в освітній діяльності педагогічних училищ відбувається переорієнтація на розроблення нових підходів до побудови змісту освіти. Випускникам педагогічних училищ з 1988 року стали присвоювати кваліфікацію «вихователь для дошкільних установ» у зв'язку із Законом СРСР «Про внесення змін до деяких законодавчих актів СРСР у зв'язку з Основними напрямками реформи загальноосвітньої і професійної школи та затвердженням нової редакції Основ законодавства Союзу РСР і союзних республік про народну освіту», зокрема ст. 10 щодо перейменування «дитячих закладів» на «дитячі дошкільні заклади».

Із 1989 року в практику роботи педагогічних училищ було впроваджено нові навчальні плани з кількома додатковими кваліфікаціями. Наприклад, спеціальність 5.01010101 «Вихователь у дошкільних закладах» передбачала можливість вибору учнем училища додаткової кваліфікації за вибором: організатор музичної діяльності, організатор із фізичного виховання в дошкільному закладі. Відзначимо, що досвід із впровадження додаткових кваліфікацій виявився ефективним, оскільки кількість абітурієнтів, які бажали здобувати освіту зі спеціальності «Дошкільне виховання» значно зросла.

Визначною подією в історії України стало отримання незалежності у 1991 році. Відтак, розпочався новий – четвертий – період методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в педагогічних коледжах, період трансформації педагогічного коледжу як вищій навчальний заклад I-II рівнів акредитації у заклад фахової передвищої освіти. У цьому контексті здійснимо аналіз розвитку фахової освіти в Україні у 1991-2023 роках. В означеному періоді виокремлюємо чотири етапи:

1991-2000 роки – початок розроблення концептуальних засад методичної підготовки майбутніх вихователів

дошкільних закладів у педагогічних коледжах у незалежній Україні; етап вибудови нових дидактичних підходів у системі методичної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти. Оскільки згідно з Постановою Верховної Ради УРСР від 04 червня 1991 року № 1144-ХІІ втратив чинність Закон УРСР «Про народну освіту», у травні 1991 р в дію вступає новий Закон України «Про освіту», за яким середню спеціальну освіту було приєднано до вищої та відповідно до статті 43 Закону України «Про освіту» педагогічні училища стали вищими закладами педагогічної освіти I-II рівнів акредитації. Водночас значна їх кількість була реформована в індустріально-педагогічні та гуманітарно-педагогічні коледжі, які розпочали здійснювати підготовку фахівців за кваліфікаційним рівнем «молодший спеціаліст». Учні педагогічних училищ знову стають студентами педагогічних коледжів [132].

Реформування системи педагогічної освіти передбачало зміну підходів та вимог до набору студентів педагогічних коледжів; здійснення підготовки майбутніх фахівців зі спеціальностей за освітньо-кваліфікаційними рівнями; розроблення інструктивно-методичних документів (освітньо-кваліфікаційна характеристика, засоби діагностування); урахування досвіду професійної підготовки у зарубіжних коледжах; запровадження міжнародної академічної мобільності, що передбачала обмін здобувачів освіти та педагогічних працівників із провідними закладами освіти зарубіжжя; апробація підходів щодо здобуття освіти українськими студентами у зарубіжних коледжах та університетах.

Відзначимо, що у системі методичної підготовки майбутніх вихователів у педагогічних коледжах України відбулися позитивні зміни, як-от: оновлення програм, навчальних планів та інформаційних джерел, що забезпечували практико-зорієнтований підхід до методичної підготовки студентів; гуманізація підготовки майбутніх вихователів до методичної роботи у ЗДО; можливість

реалізувати творчо-креативні задуми в умовах педагогічного коледжу; розширення спектру можливостей професійного розвитку особистості викладача.

Практична підготовка, як складник методичної підготовки майбутніх вихователів, також зазнала оновлення. Так, у 1993 році Міністерство освіти України затвердило Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, згідно з яким у педагогічних коледжах визначили єдині підходи до організації, проведення та підбиття підсумків різних видів практики. На дошкільних відділеннях було виокремлено такі види практики: спостереження і ознайомлювальна практика в групах дітей раннього і дошкільного віку, літня педагогічна практика, переддипломна практика. Зміст практичної підготовки визначався програмою, навчальним планами та Інструкцією із використання в педагогічних коледжах Положення про виробничу практику. Зазначимо, впроваджене Положення та Інструкція уніфікували зміст методичної підготовки майбутніх вихователів, тим самим дозволялося розробляти єдині підходи до організації якісної освіти в педагогічних училищах. Помітною подією в Україні стало розроблення у 1996 році Концепції навчання державної мови в освітніх закладах (автори О.Біляєв, Л.Скуратівський, Л. Симоненкова і Г. Шелехова), виникла необхідність у створенні нових навчально-методичних комплектів для всіх закладів України. На той час у педагогічних коледжах були затребувані нові підручники, розроблені для педагогічних інститутів, зокрема, «Навчання дітей української мови в дошкільних навчальних закладах» (А.Богуш, 1997р.), «Методика ознайомлення дітей з народознавством у ДНЗ» (А.Богуш, Н.Лисенко, 1998 р.).

У становленні системи методичної підготовки майбутніх фахівців дошкільної галузі вагомим внеском було розроблення низки нормативно-методичних документів для дошкільних навчальних закладів. Зокрема, перший варіант Базового компонента дошкільної освіти було затверджено у 1998 році. На виконання доручення Кабінету Міністрів України від

25.04.98 № 26601/33 «Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти», Закону України «Про освіту» на Колегії Міністерства освіти України та президії Академії педагогічних наук ухвалили рішення про затвердження Базового компонента дошкільної освіти в Україні. Робочою групою вчених було розроблено програмно-методичне забезпечення Базового компонента дошкільної освіти; розроблено нові навчальні плани і програми для підготовки та перепідготовки фахівців у галузі дошкільної освіти з урахуванням змін, передбачених Базовим компонентом дошкільної освіти. Новим для практиків та викладачів педагогічних училищ було те, що держава не обмежувала дошкільні навчальні заклади користуватися якоюсь однією програмою як це було в умовах УРСР, було задіяно принцип варіативності програмного забезпечення ДНЗ.

2001-2010 рр. – розпочався етап кризи системно-структурної методики вкладання та кардинального оновлення методологічних засад викладання фахових дисциплін (змісту освіти, підходів, методів, організаційних форм методичної підготовки майбутніх вихователів). Після прийняття Закону України «Про дошкільну освіту» у 2001 році (вперше в Україні) в системі дошкільної освіти відбулося суттєве оновлення змісту як фахових теоретичних дисциплін, так і фахових методик. Педагогічними та науково-педагогічними працівниками педагогічних коледжів було започатковано розроблення програмно-методичного забезпечення, розроблення програм, підручників, посібників для фахової підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. У зв'язку з цими змінами було переосмислено мету та завдання методичної підготовки майбутніх вихователів, зокрема, здійснено орієнтацію на особистісно-зорієнтований підхід до фахової підготовки студентів, системного вивчення фахових методик у педагогічних коледжах.

На виконання наказу МОН України «Про базові вищі навчальні заклади I-II рівнів акредитації» (№1128 від 14.12.2007р.) було визначено 4 базових навчальних заклади (зі

спеціальності 5.01010101 «Дошкільне виховання»), як-от: Лебединське педагогічне училище ім. А.С.Макаренка, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, Харківський гуманітарно-педагогічний інститут, Запорізький педагогічний коледж. Створені загальні методичні кабінети та методичні об'єднання регіонів забезпечували методичні кабінети коледжів навчально-методичною літературою, дидактичними матеріалами.

Відрадно, що вперше у 2010 році в Україні відбувся Перший Всеукраїнський з'їзд педагогічних працівників дошкільної освіти, а саме: вихователів і керівників ЗДО, на якому акцентувалося не тільки на вдосконаленні змісту програм для ДНЗ, а й розроблення інноваційних методик для навчання і розвитку дітей. На з'їзді було затверджено нову програму «Впевнений старт» (2010 р.), скасовано програму «Я у світі». У рішенні з'їзду було передбачено оновлення методичної підготовки майбутніх вихователів у педагогічних училищах, про що зазначалось у Концепції розвитку дошкільної освіти до 2017 року.

Підписання Меморандуму про взаєморозуміння між Міністерством освіти і науки України та благодійним фондом LEGO Foundation у 2010 році актуалізувало необхідність упровадження у систему методичної підготовки навчальних дисциплін за вибором, які б для забезпечували навчання майбутніх вихователів інноваційних технологій у дошкільній освіті. Водночас заклади дошкільної освіти та школи-дитячі садки отримали комплекти наборів ЛЕГО, було створено ігрові кімнати ЛЕГО-технологій, що уможливило ознайомлення студентів із інноваційними технологіями під час практичної підготовки. Згодом було проведено низку тренінгів, розроблено методичні рекомендації, які були використанні при складанні програм для здобувачів спеціальності 5.01010101 «Дошкільне виховання».

Вперше у процесі методичного аспекту підготовки майбутніх вихователів було залучено до розв'язання практично-професійних проблем роботодавців. 24 листопада

2010 року, на VII з'їзді Федерації роботодавців України було презентовано концептуальний стратегічний документ – проєкт Маніфесту роботодавців України, згідно якого заклади освіти України мали бути готовими до взаємодії з роботодавцями (Маніфест роботодавців України «Конкурентоспроможний бізнес – заможна країна», 2011). Освітньо-професійна програма (ОПП), освітньо-кваліфікаційна характеристика (ОКХ) та насамперед навчальний план, повинні були проходити узгодження з роботодавцями. Практики, представники підприємств, організацій, інших структур залучалися до експертизи навчальних планів ОПП і ОКХ ще на етапі їх розроблення, включалися до складу робочих груп з розроблення галузевих стандартів. Передбачалося, що роботодавець (стейкхолдер) може брати участь в освітньому процесі: організація та проведення виробничих практик, проведення навчальних занять, участь у підсумковій атестації. Таким чином, здійснювався постійний контроль над розробленням навчального плану, складанням і змістом освітніх програм, що засвідчив перехід методичної підготовки майбутніх вихователів на якісно новий етап розвитку в межах періоду модернізації дошкільної освіти.

2011-2018 – етап розвитку системи методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти під впливом загальноосвітніх тенденцій глобалізації та цифровізації. Реформування фахової підготовки в умовах педагогічних коледжів пов'язане насамперед зі зміною формально-знаннєвої парадигми сучасної освіти на гуманістичну; із осучасненням підручників, наукового та навчально-методичного забезпечення викладання фахових методик в умовах педагогічних коледжів. Із урахуванням напрямів, що були визначені у Білій книзі національної освіти України щодо розвитку дошкільної освіти на найближчу перспективу, як-от: розроблення методичного й дидактичного супроводу підготовки майбутніх вихователів в умовах педагогічного фахового коледжу; узгодження змісту освітнього стандарту вищої школи, за яким готують фахівців зі

спеціальності 5.01010101 «Дошкільне виховання», за новою редакцією Базового компонента дошкільної освіти; внесення змін у Базові плани підготовки та перепідготовки фахівців зі спеціальності 5.01010101 «Дошкільне виховання»; створення підручників і посібників із дошкільної педагогіки, педагогічної і дитячої психології нового покоління.

Особливого значення у процесі методичної підготовки майбутніх вихователів у педагогічних коледжах набувають інформаційно-комунікативні технології як необхідної умови підвищення якості освітнього процесу. Ухвалення Президією Національної Академії педагогічних наук України Концепції впровадження медіаосвіти (20 травня 2010 року) сприяло створенню нових медіаосвітніх програм як необхідного інструмента для осучаснення змісту методичної підготовки майбутніх вихователів у педагогічних коледжах для подальшого їх застосування у наданні освітніх послуг. Затверджена навчальна програма «Медіаграмота в педагогічних училищах і коледжах» була упроваджена за рахунок годин вибіркової частини навчальних планів підготовки майбутніх вихователів або засовами інтеграції з програмами навчальних дисциплін, передбачених навчальним планом.

Для гармонізації вимог ринку праці та результатів навчання в педагогічних коледжах у 2011 році було прийнято Національну рамку кваліфікацій, презентовану як «системний та структурований за компетентностями опис».

Питання для самоконтролю

1. Визначіть основні етапи становлення системи методичної підготовки майбутніх вихователів.
2. Схарактеризуйте практичний досвід минулого, який актуальний для впровадження у сучасних закладах дошкільної освіти.
3. Проаналізуйте історію становлення програмно-методичного забезпечення дошкільної освіти в Україні.

ТЕМА 2. КОНТЕКСТНИЙ ПІДХІД У МЕТОДИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ

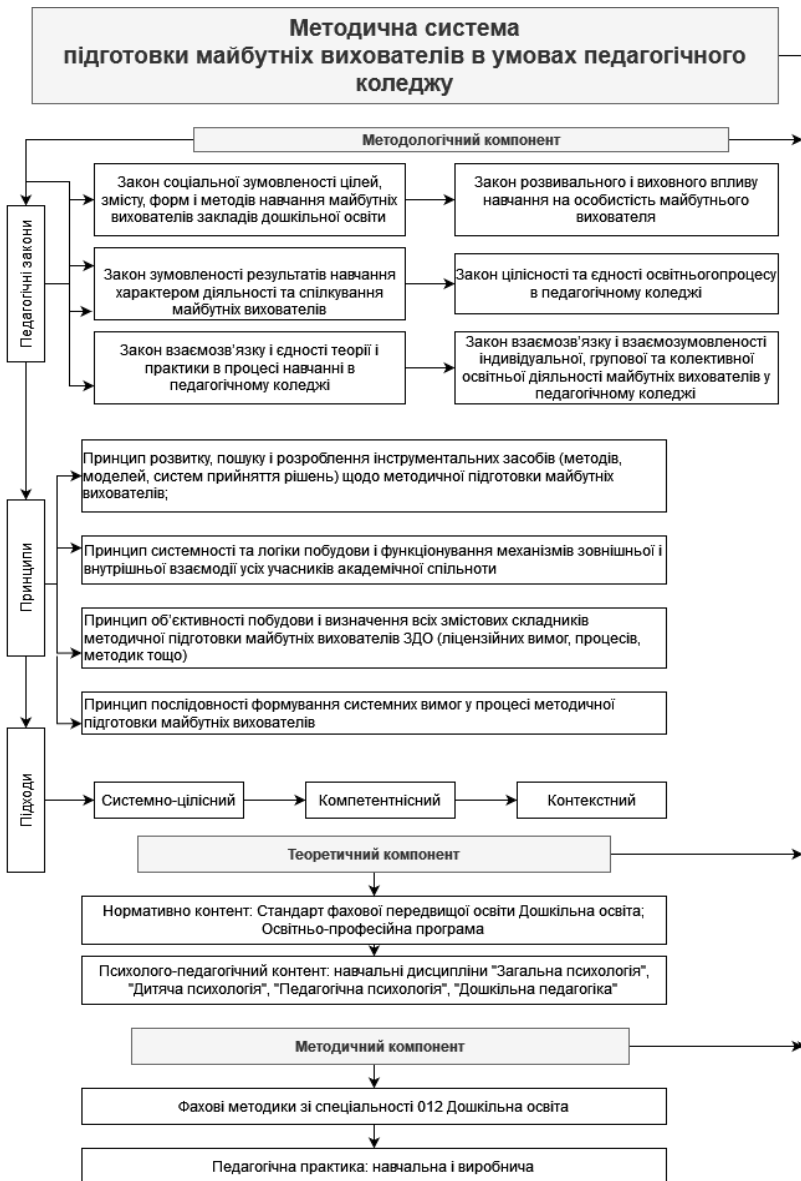
Процеси глобалізації та інтеграції, що відбуваються у сучасному соціально-економічному житті суспільства, вимагають якісних змін фахової підготовки майбутніх педагогів у галузі дошкільної освіти, зокрема в методологічних підходах з організації практичної підготовки майбутніх вихователів до методичної роботи в закладі дошкільної освіти. Ефективність методичної діяльності майбутніх вихователів ЗДО залежить від якості фахової підготовки, рівня професійних, зокрема, методичних знань, умінь та навичок використовувати набуті знання на практиці, готовності здійснювати професійну діяльність у сучасних ринкових умовах країни.

Педагогічні коледжі України спрямовані насамперед на практико-методичну підготовку майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти, що вимагає збільшення питомої ваги у змісті підготовки саме практичного й методичного компонентів у взаємозв'язку з безпосередньою професійною діяльністю вихователів закладів дошкільної освіти. У цьому зв'язку одним із провідних методологічних підходів в організації освітнього процесу в педагогічних коледжах було обрано контекстний підхід.

Орієнтація дослідження в підготовці майбутніх вихователів до методичної роботи за контекстним підходом вимагає передовсім визначити його сутність, зокрема, феномени «контекст» та «контекстний підхід».

Отже, підґрунтям контекстного підходу є теорія контекстного навчання. У 80-ті рр. ХХ ст. було розроблено теорію й методологію знаково-контекстного навчання та освіти, а на початку ХХІ ст. – як загально-психологічну методологію наукового дослідження. Специфікою, яка вирізняє контекстне навчання, є розмежування таких понять, як «інформація» і «знання». На думку А. Вербицького, контекстне навчання – це «навчання, в якому мовою наук і за

допомогою всієї системи форм, методів і засобів навчання – традиційних і нових – моделюються предметний і соціальний зміст професійної діяльності, що засвоюється студентами».

Основною категорією контекстного навчання є контекст, як система внутрішніх і зовнішніх чинників, умов поведінки та діяльності в конкретній ситуації, що визначає зміст і значення цієї ситуації як цілого, так і компонентів, що входять до неї. В освітньому процесі важливим є контекст професійного майбутнього, який наповнює пізнавальну діяльність здобувачів освіти особистісним змістом, що сприяє підвищенню рівня їхньої мотивації та активності. Як зазначає О.Вербіцький, за контекстним навчанням основним є не передання інформації, а розвиток здібностей та нахилів здобувачів освіти якісно виконувати фахово-методичну роботу, водночас вирішуючи професійні проблеми та завдання, тобто освоювати цілісно його майбутню професійну діяльність. Студент усвідомлює, що було (усталені зразки теорії та практики), що є (що виконується ним пізнавальна діяльність) і буде виконуватись у майбутньому (моделюються ситуації професійної діяльності). Все це мотивує пізнавальну діяльність, і як результат, навчальна інформація і сам процес навчання набувають особистісного змісту, інформація перетворюється на особисті професійні знання студента, а найголовніше, що в процесі такого навчання у майбутнього фахівця формується усталена фахова позиція.

Основною метою контекстного навчання в межах фахової освіти є наявність сформованої цілісної моделі майбутньої професійної діяльності здобувача освіти, тобто моделювання, проектування освітнього процесу із використанням системи нових та традиційних форм і методів навчання мовою знакових засобів предметного та соціального змісту майбутньої професійної діяльності за контекстним підходом, оскільки одиницею мислення стає проблема, а не завдання як у традиційному підході. Головним аспектом контекстного навчання є здатність здобувачів освіти компетентно виконувати професійні функції та завдання. Водночас дидактичні умови постановки цілей у контекстному навчанні мотивують майбутніх вихователів ЗДО до пізнавальної діяльності, відповідно, і сам процес навчання

набуває особистісного сенсу, а інформація перетворюється на особисте знання здобувачів освіти. Натомість специфіка організації методичної підготовки майбутніх вихователів ЗДО в педагогічних коледжах із позицій контекстної освіти залишається не достатньо вивченою. Професійне становлення майбутнього вихователя у процесі його методичної підготовки у педагогічному коледжі передбачає не лише оволодіння певною сукупністю компетентностей (знань, умінь, навичок), а й особистісне самовдосконалення, активізацію професійної позиції, виховання таких якостей, як комунікабельність, тактовність, критичність тощо. Очевидним є той факт, що провідне завдання фахової освіти полягає у якісній підготовці майбутнього конкурентоспроможного вихователя, котрий здатний застосовувати новітні фахові методики, проектувати освітній процес на основі інноваційних технологій навчання і виховання дітей дошкільного віку. Натомість в умовах традиційного підходу до методичної підготовки майбутніх вихователів педагогічного коледжу це завдання не може бути реалізованим, оскільки інформація, що є основою змісту традиційного навчання, є абстрактивно-знаковою системою, за допомогою якої здобувач освіти здатний набути комплекс практичних умінь та навичок. Водночас зауважимо, якщо здобута інформація не використовується на практиці, вона втрачає будь-який сенс щодо подальшої фахової підготовки.

У межах дослідження апелювали до концепції О.Вербицького, що основними в активному навчанні контекстного типу в методичній підготовці майбутніх вихователів є такі принципи:

- ✓ моделювання в освітній діяльності здобувачів освіти цілісного змісту фахових методик та умов фахово-методичної діяльності фахівців: предметний та соціальний зміст методичної діяльності моделюється з використанням усієї системи дидактичних форм, методів та засобів методичної роботи;

- ✓ єдність змістового та процесуального аспектів методичної підготовки: у проектуванні змісту фахових

методик та методичного інструментарію, зміст і способи передання змісту та засвоєння матеріалу фахових методик;

✓ активність особистості: студент як суб'єкт навчання є центром діяльнійної позиції у процесі оволодіння фаховими методиками;

✓ проблемність: ефективність організації процесу засвоєння матеріалу із фахових методик та формування у майбутніх вихователів спеціальних компетентностей підвищується, якщо вводяться такі стимулювальні ланки, як проблемна ситуація, практична спрямованість та їх реалізація.

Проаналізуємо реалізацію окреслених принципів контекстного підходу у процесі викладання фахових методик зі спеціальності 012 Дошкільна освіта, оскільки дотримання їх забезпечує ефективність організації процесу засвоєння змісту педагогічної, зокрема, методичної освіти майбутніми вихователями педагогічних коледжів. Очевидно, що зміст контекстного підходу під час оволодіння змісту освітніх компонентів, що формують фахові компетентності, полягає також у тому, що майбутнім вихователям закладів дошкільної освіти задається рух від професійної до методичної діяльності і при цьому відбувається зміна потреб, мотивів, цілей, засобів, предметів та результатів. Отже, фахові методики забезпечують можливість організації контекстного навчання у педагогічному коледжі. Зміст методичної підготовки майбутніх вихователів ЗДО у межах контекстного навчання презентується у логіці традиційного навчання, а також у логіці майбутньої професійної діяльності. Знання при цьому виступають засобом регуляції професійної методичної діяльності, яка динамічно моделюється в предметному і соціальному контекстах. Тим самим акцент у діяльності здобувача освіти зміщується з навчальної інформації, як орієнтовного підґрунтя, що відображає у його свідомості зміст професії, на ситуацію практичної дії.

Викладач, формуючи зміст освіти, відштовхується не від змісту фахових методик, як освітніх компонентів, що формують спеціальні компетентності, а від аналізу фахово-

методичної діяльності майбутнього вихователя ЗДО, в якій окреслюються типові професійні завдання, розробляються відповідні освітньо-педагогічні ситуації та визначається їх місце в освітньому процесі. Зазначимо, що основною одиницею змісту контекстного навчання майбутніх вихователів виступає проблемна ситуація, яка вимагає від здобувачів освіти вияву продуктивного критичного педагогічного мислення, обміну результатами праці, узгодження інтересів, взаємодії та спілкування, а отже, передбачаються не лише компетентні предметні дії, а й насамперед сукупність дій, професійних вчинків, оскільки контекстне навчання вимагає створення проблемних ситуацій.

У межах фахових методик під час практичних і лабораторних занять відтворюються реальні професійні ситуації та фрагменти майбутньої професійної діяльності. Отже, здобувач освіти вже долучається до своєї майбутньої професії. Водночас і викладачу, і студенту доводиться працювати з неоднозначною ситуацією, де може бути безліч варіантів вирішення проблеми. Завдяки аналізу ситуацій, ділових та навчальних ігор (ігри-комунікації, ігри-захисту від маніпуляції, ігри для розвитку інтуїції, ігри-рефлексії тощо) відбувається розвиток особистості здобувача освіти як фахівця та учасника майбутнього професійного колективу.

У дослідженні використано три форми активності здобувача освіти за контекстним навчанням (*семіотичну, імітаційну, соціальну*) від освітньої діяльності (лекції, семінари) до квазіпрофесійної (ділова гра, занурення майбутнього вихователя в контекст майбутньої професії); до практично-методичної діяльності (виробничі практики, курсова робота) та фахово-методичної діяльності випускника педагогічного коледжу зі спеціальності 012 Дошкільна освіта. Схарактеризуємо означені форми активностей та специфіку їх застосування в межах дослідження.

У *семіотичних* навчальних моделях система завдань передбачає роботу майбутнього вихователя із текстом та опрацювання знакової інформації. Моделі такого типу

розгортають предметну сферу діяльності у навчальних формах, у рамках яких виконуються завдання, які не потребують вияву особистісного ставлення до матеріалу, оскільки одиницею активності студента виступає навчальна дія – слухання, читання, говоріння, лист.

Імітаційні навчальні моделі містять навчальні завдання професійно-зорієнтованого характеру, що передбачають вихід здобувача освіти за межі власне текстів, як знакових систем, через співвідношення інформації з майбутньою професійною діяльністю. Знання, представлені у формі професійно-зорієнтованих завдань, перетворюються на смисли, що визначають особистісне занурення здобувача освіти в предметну професійно-спрямовану галузь діяльності. У цьому випадку одиницею роботи здобувача освіти стає професійна дія.

У *соціальних* навчальних моделях завдання набувають динамічної реалізації у колективних формах роботи учасників освітнього процесу, що забезпечує формування соціальних компетентностей майбутніх вихователів. За таких умов одиницею активності здобувача освіти є конкретні вчинки. Особистісні сенси перетворюються на соціальні цінності, вибудовуються в систему ставлень до себе, довкілля, майбутньої професії. Контекстне навчання, яке об'єднує ці три моделі та посилює їх позитивний вплив, повною мірою задає предметний (через систему професійно-зорієнтованих завдань та проблем) та соціальний (через систему колективних форм навчання) зміст методичної підготовки майбутніх вихователів ЗДО, забезпечуючи тим самим формування підготовленості студентів до фахово-методичної діяльності в актуальних умовах соціально-економічної та освітньої дійсності у ЗДО.

У межах реалізації контекстного підходу застосовували базові форми освітньо-методичної діяльності майбутніх вихователів, які забезпечують цілісне (тобто на всіх етапах підготовки в педагогічному коледжі) занурення здобувачів освіти у професійно-зорієнтовану діяльність, як-от: освітня діяльність академічного типу (власне освітня діяльність

лекції, семінарські заняття, самостійна робота із фахових методик); квазіпрофесійна діяльність (дискусії, ділові ігри, ігрові форми занять за змістом кожної фахової методики); освітньо-професійна діяльність (навчально-дослідна робота, навчальна і виробнича практика, курсове проєктування у межах фахових методик). Важливим елементом реалізації ідей контекстного підходу є методи та форми організації освітньої діяльності студентів. Принагідно зазначимо, що контекстуальність методичної підготовки майбутніх вихователів ЗДО забезпечується реалізацією як традиційних, так й інноваційних форм освітньої діяльності.

Сукупність усіх означених форм становить контекст, який забезпечує особистісне значення та сенс цієї ситуації. Отже, спеціально дібраними формами та активними методами навчання моделюється не тільки зміст методичної діяльності майбутніх вихователів ЗДО, а й відтворюється система взаємовідносин, предметно-просторове освітнє середовище, в яких буде здійснюватися професійна діяльність.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть педагогічні закони функціонування методичної системи підготовки майбутніх вихователів ЗДО.
2. Дайте визначення «контекстний підхід».
3. Схарактеризуйте основну категорію контекстного навчання – контекст.
4. Як ви розумієте зміст принципу моделювання в освітній діяльності?
5. На прикладі фахової методики назвіть форми квазіпрофесійної діяльності.

Радимо ознайомитися
Кодекс дошкілля (2023)
(для перегляду документ необхідно
завантажити) <http://surl.li/jiekd>

ТЕМА 3. ФАХОВИЙ ПОРТРЕТ ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Освітній процес у закладі дошкільної освіти регулюється відповідно до норм і положень Закону України «Про дошкільну освіту» та інших нормативно-правових актів.

Зміст освітнього процесу у ЗДО визначається Базовим компонентом дошкільної освіти і реалізується відповідно до комплексних програм розвитку, навчання та виховання дітей, що рекомендовані Міністерством освіти і науки України.

Навчальний рік у ЗДО починається 1 вересня і закінчується 31 травня та літній період – з 1 червня до 31 серпня включно відповідно до Положення про дошкільний навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.03.2003. №305 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27 січня 2021 р. № 86).

Зазначимо, що основними формами організації дітей дошкільного віку у ЗДО є : *заняття* (спеціально організована освітня діяльність), *ігри, самостійна діяльність дітей* (художня, рухова, мовленнєва, ігрова, трудова, дослідницька та ін.), *індивідуальна робота, спостереження, екскурсії, піші переходи, свята та розваги, гуртки* тощо. Освітньо-виховна діяльність з дітьми організовується у такий спосіб, а саме: *фронтально, підгрупами, індивідуально*. Форма роботи (*фронтально, підгрупами чи індивідуально*) обирається із врахуванням віку дітей, освітньої мети, матеріально-технічного забезпечення закладу дошкільної освіти.

Відповідно до «Гранично допустиме навчальне навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форми власності» затверджено наказом МОН України від 20.04.2015 № 446 тривалість спеціально організованої навчальної діяльності (заняття) для дітей раннього віку – до 10-15 хвилин, молодшого дошкільного віку – від 15 до 20 хвилин (5-6 групових занять на тиждень), старшого дошкільного віку – від 20 до 25 хвилин (7-8 групових занять на тиждень).

Оснащення освітнього процесу рекомендується здійснювати відповідно до Примірного переліку ігрового та навчально-дидактичного обладнання для закладів дошкільної освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 19.12.2017 року № 1633).

У разі звернення одного з батьків або іншого законного представника дитини з особливими освітніми потребами у закладі дошкільної освіти утворюються інклюзивні та/або спеціальні групи відповідно до [Порядку організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 квітня 2019 р. № 530 (Офіційний вісник України, 2019 р., № 51, ст. 1735) [4].

Позаяк успіх організації освітнього процесу у ЗДО залежить від злагодженої роботи всіх учасників академічної спільноти закладу, а саме, директорки, вихователя-методиста, вихователів, батьків, медсестри, інструктора з фізичного виховання, музичного керівника та іншого обслуговуючого персоналу ЗДО. Беззаперечним залишається те, що провідну роль у розвитку, вихованні та навчанні дітей дошкільного віку у ЗДО покладається вихователя. Відтак в нормативно-правових та інструктивно-методичних матеріалах МОН України є низка вимог до трудових функцій, які виконуватиме вихователь у процесі фахово-методичної роботи у ЗДО, що здійснюється за підтримки вихователя-методиста, який «виконує роль фасилітатора (помічника) в організації освітньо-виховного процесу»[2].

Звернемося до тлумачення поняття «вихователь» у словникових джерелах. Так, у «Словнику-довіднику назв осіб за видом діяльності» поняття «вихователь» потрактовується, як-от: «працівник дошкільного закладу, педагог, який виховує, навчає дітей, прищеплює їм навички й правила поведінки, певні погляди» [4]; «людина, яка виховує, навчає дітей і молодь, прищеплює їм навички і правила поведінки, певні погляди» [28].

Розглянемо перелік трудових функцій та професійних

компетентностей, які визначені у Професійному стандарті «Вихователь закладу дошкільної освіти» [25].

Трудові функції:

А. Організація, забезпечення та реалізація освітнього процесу.

Б. Участь у створенні, підтримці та розвитку здорового, безпечного, розвивального, інклюзивного освітнього середовища.

В. партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу.

Г. Професійний розвиток та самовдосконалення. Зауважимо, що ефективність виконання трудових функцій вихователем залежить від сформованих професійних компетентностей, як-от:

А–прогностична, організаційна, оцінювально-аналітична, предметно-методична компетентність;

Б – здоров'язберезувальна, проєктувальна;

В– психо-емоційна, педагогічне партнерство, морально-етична;

Г–здатність до навчання впродовж життя, інформаційно-комунікаційна компетентність.

Детальний опис професійних компетентностей подано у Професійному стандарті [25].

Для якісного виконання трудових функцій, що пов'язані з підвищеним рівнем психофізіологічного та емоційного навантаження, у професійному стандарті визначені умови праці. Зокрема, режим роботи, тривалість робочого часу та часу відпочинку, інші умови праці визначаються правилами внутрішнього розпорядку, колективним договором (у разі наявності), іншими документами закладу дошкільної освіти з дотриманням норм і гарантій, що встановлені нормативними актами у сфері освіти.

Сучасний вихователь:

- демонструє високі моральні якості
- має відповідну педагогічну освіту
- відповідає кваліфікаційним вимогам до професії

- дотримується посадової інструкції
- провадить освітній процес за Базовим компонентом дошкільної освіти як Державним стандартом
- працює в одно- чи різновікових групах дітей
- має обсяг педагогічного навантаження за результатами тарифікації та залежно від типу групи, в якій працює
- проходить обов'язкові атестацію та медогляди
- взаємодіє з колегами й батьками задля всебічного розвитку дітей і наступності між дошкільною та початковою освітою

Посадова інструкція вихователя ЗДО

1. Загальні положення

Посадову інструкцію розроблено на основі Наказу МОН України «Про затвердження кваліфікаційних характеристик професій (посад) педагогічних та науково-педагогічних працівників навчальних закладів» (Наказ МОН № 665 від 01.06.13 року) та Законами України “Про освіту”, “Про дошкільну освіту”, Положенням про заклад дошкільної освіти (із змінами), затвердженим Постановою КМ України від 12.03.2003 р. № 305 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27 січня 2021 р. № 86), статутом, Правилами внутрішнього трудового розпорядку та іншими нормативно-правовими актами. Під час розробки інструкції враховано рекомендації щодо організації служби охорони праці у ЗДО.

1.1. Умови допуску до роботи за професією: вища (освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста, ступінь молодшого бакалавра, ступінь бакалавра, освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста, освітньо-кваліфікаційний рівень магістра, ступінь магістра) або фахова передвища (ступінь фахового молодшого бакалавра) освіта зі спеціальності 012 Дошкільна освіта та/або професійна кваліфікація вихователя.

Вища або фахова передвища освіта за іншою спеціальністю галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за умови присвоєння професійної кваліфікації вихователя..

1.2. «Вихователь закладу дошкільної освіти призначається наказом.

1.3. Вихователь підпорядковується директору закладу дошкільної освіти або особі, яка його замінює.

1.4. У своїй діяльності керується:

– Конституцією України, Кодексом законів про працю України, ЗУ «Про освіту», ЗУ «Про охорону праці», ЗУ «Про дошкільну освіту», «Про мови», «Про охорону праці», «Про пожежну безпеку», «Про охорону здоров'я», «Про дорожній рух»; Постановами КМУ та наказами МОНУ; Державною національною програмою «Освіта» («Україна XXI століття»); Конвенцією про права дитини; Положенням про заклад дошкільної освіти; Національною доктриною розвитку освіти; Правилами внутрішнього трудового розпорядку; Колективним договором між адміністрацією та профспілковим комітетом ЗДО; правилами та нормами з охорони праці, техніки безпеки, протипожежної охорони; методичними, нормативними та іншими керівними матеріалами, які регламентують науково-методичну діяльність ЗДО.

2. Завдання та обов'язки вихователя закладу дошкільної освіти

Вихователь:

2.1. Несе повну відповідальність за охорону життя та здоров'я, виховання й навчання дітей своєї вікової групи відповідно до статуту закладу дошкільної освіти, програм виховання та навчання у ЗДО.

2.2. Здійснює планування своєї роботи. Веде обов'язкову документацію згідно з Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 01.10.2012 р. №1059

- план роботи;
- книгу відомостей про дітей та їхніх батьків;
- журнал обліку щоденного відвідування групи дітьми;
- листок здоров'я вихованців;
- картотеку дидактичних ігор, методичних розроблень(конспекти різних видів роботи з дітьми).

2.3. Своєчасно та регулярно надає адміністрації план роботи (перспективний, календарний) для затвердження (не пізніше 5-го числа кожного місяця).

2.4. Здійснює освітню та оздоровлювальну роботу, враховуючи вікові особливості дітей.

2.5. Забезпечує разом із медичним персоналом збереження та зміцнення здоров'я вихованців, регулярно інформує батьків про стан здоров'я дітей.

2.6. Регулярно проводить оздоровлювальні та загартувальні заходи, рекомендовані медичним персоналом та відповідно до системи оздоровлювальної роботи у ЗДО.

2.7. Сприяє створенню сприятливої атмосфери та психологічного клімату в групі для фізичного, психологічного, інтелектуального розвитку кожної дитини.

2.8. Вивчає особливості розвитку кожної дитини, стан її здоров'я, емоційне самопочуття, висвітлює отримані результати в моніторингу.

2.9. Реалізує індивідуальний оздоровлювальний та освітній маршрут кожного вихованця.

2.10. Організовує виконання режиму дня. Старанно готується до занять, свят.

2.11. Допмагає кожному вихованцю адаптуватися в колективі, зайняти соціальний статус серед однолітків, що задовольняє його.

2.12. Організовує, з урахуванням вікових особливостей, роботу дітей із самообслуговування, дотримання вимог з охорони праці та техніки безпеки.

2.13. Будує відносини з вихованцями на основі співдружності, поваги до особистості дитини та надає їм свободу розвитку відповідно до їхніх індивідуальних особливостей.

2.14. Організовує роботу із забезпечення розвивального середовища в групі, бере участь у його перетворенні відповідно до вікових потреб дітей, рівня їхнього розвитку та вимог програми, за якими працює дошкільний навчальний заклад.

2.15. Організовано передає дітей вихователю, що замінює його, з відповідними (за наявності) зауваженнями й пропозиціями.

2.16. Інструктує, в доступній для дітей формі, з питань охорони праці та техніки безпеки на заняттях та в індивідуальній діяльності.

2.17. Оперативно інформує завідувача дошкільного навчального закладу про кожний нещасний випадок, разом з медсестрою здійснює заходи з надання першої допомоги.

2.18. Постійно підвищує свою професійну кваліфікацію, вивчає методичну літературу. Бере участь у роботі педради ЗДО, методичних об'єднаннях ЗДО, району.

2.19. Проводить якісний ранковий фільтр, приймає дітей від батьків у встановленому порядку.

2.20. Забезпечує взаємодію з батьками. Проводить групові збори, консультації для батьків, оформляє інформаційний матеріал, веде групову й індивідуальну роботу з батьками з питань виховання дітей у сім'ї.

2.21. Дотримується етичних норм поведінки в закладі дошкільної освіти, у побуті, загальних місцях, які відповідають суспільному становищу педагога.

2.22. Несе відповідальність за збереження матеріальних цінностей, що знаходяться в групі, на майданчику ЗДО.

2.23. Дбає про особисту безпеку й здоров'я, а також про безпеку й здоров'я людей, що оточують у процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території закладу.

2.24. Знає і виконує вимоги нормативно-правових актів з охорони праці, правила поводження з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва, користується засобами колективного та індивідуального захисту.

2.25. Виконує вимоги статуту, Правила внутрішнього трудового розпорядку, умови контракту чи трудового договору.

2.26. Дотримується педагогічної етики, норм загальнолюдської моралі, поважає гідність дитини та її батьків.

2.27. Забезпечує емоційний комфорт, захист дитини від будь-яких форм експлуатації та дій, які шкодять її здоров'ю, а також від фізичного та психологічного насильства.

2.28. Виконує доручену йому роботу сам і не передоручає її іншим особам за винятком випадків, передбачених чинним законодавством.

2.29. Виконує накази та розпорядження адміністрації.

2.30. Впроваджує в освітньо-виховний процес інновації й методики, бере участь в оснащенні групових приміщень необхідним дидактичним та демонстраційним матеріалом відповідно до розділів програми.

2.31. Своєчасно проходить медичний огляд.

2.32. Вміє користуватися засобами пожежогасіння, володіє навичками надання першої медичної допомоги.

2.33. Дотримується санітарно-гігієнічних вимог щодо утримання приміщень груп, організації харчування, культурно-гігієнічних навичок.

3. Права вихователя у ЗДО

Вихователь має право:

3.1. На рівність у трудових правах незалежно від національності, соціального походження, віросповідання, політичних переконань.

3.2. На отримання роботи згідно з документом про освіту.

3.3. На звільнення з роботи за власною ініціативою згідно із чинним трудовим законодавством.

3.4. На отримання відповідної зарплати за працю з доплатами й надбавками згідно із чинним законодавством.

3.5. На матеріальне забезпечення у випадку хвороби, повної або часткової втрати працездатності, у старості.

3.6. На матеріальну допомогу і винагороду згідно із чинним законодавством та Статутом закладу дошкільної освіти.

3.7. Звертатися до суду для захисту своїх трудових прав.

3.8. На щорічну оплачувану відпустку згідно із графіком.

3.9. На відпустку по догляду за дитиною віком до 3–6

років.

3.10. На відпустку 7-ми календарних днів як одинока мати згідно з Законом України «Про відпустки».

3.11. На відпустку без збереження заробітної плати 14-ти календарних днів згідно із Законом України «Про відпустки».

3.12. На вільний вибір педагогічно доцільних форм, методів і засобів роботи з дітьми.

3.13. На участь у роботі органів самоврядування закладу.

3.14. На підвищення фахового рівня, участь у методичних об'єднаннях тощо.

3.15. На підвищення кваліфікаційного рівня, під час атестації відповідно до освітнього рівня, фахової майстерності згідно з Положенням про атестацію педагогічних кадрів.

3.16. На проведення, у встановленому порядку, науково-дослідницької, експериментальної, пошукової роботи.

3.17. Вносити пропозиції щодо поліпшення роботи закладу дошкільної освіти.

3.18. Одержувати заохочення та нагороди за старанне й зразкове виконання своїх службових обов'язків.

3.19. Входити в об'єднання професійних спілок та бути членом інших об'єднань громадян, діяльність яких не заборонена законодавством України.

3.20. На захист професійної честі та власної гідності.

3.21. Користуватися іншими правами, що не суперечать законодавству України.

3.22. Отримувати консультативну допомогу від директорки, вихователя-методиста, практичного психолога та інших спеціалістів закладу дошкільної освіти.

3.23. Знайомитися зі скаргами та іншими документами, що містять оцінку його роботи, давати пояснення щодо змісту цих документів.

3.24. Працювати за сумісництвом.

4. Відповідальність

У встановленому законодавством України порядку вихователь відповідає:

4.1. За життя та здоров'я дітей, дотримання їхніх прав та

свобод на підставі законодавства України.

4.2. Дисциплінарно – в порядку, визначеному трудовим законодавством, за:

- невиконання або неналежне виконання без поважних причин статуту та Правил внутрішнього трудового розпорядку, законних розпоряджень директора закладу дошкільної освіти та інших локальних нормативних актів, посадових обов'язків, установлених цією інструкцією, в тому числі невиконання наданих прав;

- невідповідне використання форм, методів та заходів в організації освітнього процесу віковим, психофізичним можливостям дітей;

- реалізацію освітніх програм з низькою якістю та в неповному обсязі;

- неякісну підготовку закладу дошкільної освіти до навчального року та літньої оздоровлювальної кампанії;

- збитки, завдані закладу дошкільної освіти або учасникам освітнього процесу у зв'язку з виконанням (невиконанням) своїх посадових обов'язків;

- невиконання, порушення цієї посадової інструкції;

- грубе порушення трудових обов'язків. Як вид дисциплінарного покарання – звільнення із займаної посади.

4.3. За дотримання техніки безпеки, пожежної безпеки, охорони праці, санітарних норм і правил, виконання Правил внутрішнього трудового розпорядку закладу дошкільної освіти.

4.4. За збереження закріпленого за ним майна.

5. Повинен знати:

5.1. Дошкільну педагогіку, дитячу психологію, вікову фізіологію, санітарію та гігієну, правила охорони життя й зміцнення здоров'я дітей.

5.2. Цілі, принципи, зміст виховання та навчання дітей дошкільного віку.

5.3. Методи, форми, засоби здійснення освітньо-виховного процесу, організації спілкування, ігор, художньо-ігрової творчості, занять, праці дітей, відповідні програмно-

методичні матеріали і документи, досвід провідних педагогів.

5.4. Індивідуальні характеристики вихованців.

5.5. Соціальні, культурні, інші умови освітньо-виховного процесу.

5.6. Організацію управління.

5.7. Законодавчі й нормативно-правові акти та документи з питань навчання й виховання.

5.8. Державну мову.

6. Кваліфікаційні вимоги до вихователя у ЗДО окреслені у Положенні про атестацію педагогічних працівників (Наказ МОН України від 09 вересні 2022 року №805)

7. Взаємовідносини та (зв'язки за посадою)

Вихователь:

7.1. Працює в режимі нормованого робочого дня за графіком.

7.2. Зобов'язаний вчасно повідомляти директора ЗДО про свою хворобу, або іншу причину неявки на роботу.

7.3. Може змінювати графік роботи лише за погодженням з адміністрацією ЗДО.

7.4. Взаємодіє з батьками вихованців або особами, які їх замінюють.

7.5. Отримує від адміністрації ЗДО матеріали нормативно-правового та організаційно-методичного характеру, знайомиться під підпис з відповідними документами.

7.6. Систематично обмінюється інформацією з питань, що входять в його компетенцію, з адміністрацією, педагогічними працівниками та іншими спеціалістами ЗДО.

7.7. Терміново інформує директора ЗДО та відповідні служби про всі нещасні випадки, пов'язані з життям та здоров'ям дітей» [19]

Навантаження педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів закріплене у ч. 3 ст. 30 Закону України «Про дошкільну освіту».

Педагогічне навантаження педагогічного працівника у сфері дошкільної освіти — це час, призначений для здійснення освітньо-виховного процесу.

Відповідно до чинного Закону України «Про освіту» відбулися зміни щодо педагогічного навантаження працівників у закладах дошкільної освіти.

Обсяг навантаження визначано із врахуванням типу або групи ЗДО, де виконує свої обов'язки вихователь:

посада	Заклад дошкільної освіти (група)	
	загального типу	компенсуючого типу
вихователь	30 год.	25 год.

Цей обсяг дорівнює:

- ✓ тривалості робочого тижня працівника;
- ✓ розміру тарифної ставки.

Обсяг навантаження і тарифна ставка – величини взаємозалежні: за збільшення/зменшення одного з них змінюється інший.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть нормативні документи, що регламентують організацію освітнього процесу у ЗДО.
2. Які основні форми організації дітей дошкільного віку у ЗДО є основними?
3. Яким документом визначено перелік трудових функцій вихователя ЗДО?
4. Назвіть чотири групи трудових функцій вихователя ЗДО.
5. Визначіть завдання вихователя ЗДО.
6. Що таке педагогічне навантаження вихователя ЗДО?

Радимо ознайомитися
Кодекс дошкілля (2023)
(для перегляду документ необхідно
завантажити) <http://surl.li/jiekd>

ТЕМА 4. ПРОГРАМНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИХОВАТЕЛІВ У ЗДО

Методичне забезпечення провадження професійної діяльності вихователя ЗДО містить матеріали, які опосередковано або безпосередньо супроводжують фахово-методичну роботу вихователя у ЗДО.

Деякі програмно-методичні матеріали, що використовує у своїй діяльності вихователь знаходяться у методичному кабінеті ЗДО та систематизовані на інформаційні та дидактичні фонди методичного кабінету, також є картотека психолого-педагогічної, методичної літератури, публікації періодичних видань, методичних та дидактичних матеріалів, ігор, обладнання, технічних засобів навчання.

Програмно-методичне забезпечення фахово-методичної роботи вихователя містить такі компоненти:

1. Матеріали, що розміщені у методичному кабінеті закладу:

- ✓ Базовий компонент дошкільної освіти України (державний стандарт дошкільної освіти), програми (основні й додаткові), навчальні, навчально-методичні, методичні посібники з різних змістових напрямів дошкільної освіти;

- ✓ методичні розроблення консультацій для батьків (педагогічного, методичного, психологічного, медичного, дефектологічного змісту тощо), плани проведення семінарів, практикумів, тренінгів, круглих столів, ділових ігор та інших форм методичної роботи з кадрами; - зразки планування освітньої роботи з дітьми за різними моделями, а також методичних розробок різних форм організації дитячої життєдіяльності (свят, розваг, походів за межі дитячого садка, ігор, дослідно-пошукової діяльності, навчально-пізнавальних занять та ін.);

- ✓ банк інноваційних педагогічних технологій;

- ✓ добірка фахових періодичних видань (газети, журнали, альманахи, часописи тощо);

✓ бібліотека художньої літератури для дітей (з програмовими й позапрограмовими творами різних жанрів вітчизняних і зарубіжних авторів, українського фольклору);

✓ зразки ігрових та дидактичних матеріалів, посібників;

✓ перелік наочних засобів розвитку і навчання (репродукції картин, альбоми, ілюстрацій, фотоматеріалів, схеми, таблиці, муляжі, аудіо та відеоматеріали, електронні засоби навчання тощо) із зазначенням місця їх розташування;

✓ технічні засоби розвитку і навчання (телевізор, магнітофон, відеомагнітофон, комп'ютер, інтерактивна дошка та ін.).

2. Матеріали, які знаходять безпосередньо у вихователя:

Обов'язкова документація вихователя. **Перелік документів**, відповідальність за формування й зберігання яких несе вихователь, містить лише п'ять позицій¹:

¹ Див. додаток 1 до Примірної інструкції з діловодства у дошкільних навчальних закладах, затвердженої [наказом Мінмолодьспорту України від 01.10.2012 № 1059](#).

- ✓ план роботи;
- ✓ журнал обліку щоденного відвідування дітьми групи;
- ✓ книга відомостей про дітей та їхніх батьків;
- ✓ листок здоров'я дітей;
- ✓ картотека дидактичних ігор, методичних розробок (конспекти різних видів роботи з дітьми тощо).

План роботи

Роботу педагогічних працівників регламентує **календарний план**. Це основний документ вихователя, який складають на місяць, 1-2 тижні або декілька днів. Затверджує його педагогічна рада дошкільного закладу, враховуючи досвід роботи вихователя, обізнаність з вимогами програми тощо².

² Див. [лист МОН України «Планування роботи в дошкільних навчальних закладах» від 03.07.2009 № 1/9-455](#).

Під час календарного планування важливо **дотримуйтеся таких принципів, як-от:**

- ✓ послідовність під час викладення матеріалу;

- ✓ чіткість поставлених завдань;
- ✓ відповідність форм роботи віковим та індивідуальним особливостям дітей;
- ✓ різноманітність видів діяльності.

У першій половині дня намагайтеся не перевантажувати дітей організованими формами діяльності, тобто заняттями. Натомість **рівномірно розподіляйте види активності** за основними освітніми лініями впродовж дня залежно від бажань та інтересів дітей.

Передбачте в плані освітньої роботи різні види дитячої діяльності, як організованої педагогом, так і самостійної. Приміром, заплануйте продуктивну працю, художню діяльність, гру, спілкування тощо. Із новачками або дітьми, які часто хворіють, доцільно проводити індивідуальну роботу. Аби її спланувати, створіть журнал, у якому занотуйте результати спостережень за дітьми.

На початку кожного місяця додавайте до календарного плану **комплекс ранкової гімнастики** на два тижні, з ускладненням на другий тиждень; гігієнічну гімнастику, роботу з батьками, а за потреби й інші форми роботи.

Не бійтеся під час планування **проявляти творчість й ініціативу**, утім враховуйте сучасні особливості розвитку дітей дошкільного віку.

Планувати освітню роботу з дітьми можна **довільно**. Приміром, розробити календарний план у вигляді сітки, зробити його повністю текстовим або комбінованим. Складати план можна за такими ознаками:

- ✓ *режимними моментами* з урахуванням видів діяльності та освітніх ліній;
- ✓ *видами діяльності*— ігрова, трудова, комунікативна, пізнавальна, рухова, навчальна — з урахуванням усіх освітніх ліній;
- ✓ *інтегрованими блоками*— розв'язувати завдання художньо-естетичного, соціально-морального, мовленнєвого розвитку під час різних видів діяльності;

окремо в такому разі слід запланувати завдання і види роботи з фізичної культури й музики;

- ✓ *освітніми лініями*— кожного дня домінує одна лінія під час взаємодії з іншими з урахуванням змісту всіх видів діяльності тощо.

Рекомендації щодо змістового наповнення освітньої роботи в дошкільному закладі містять такі нормативно-правові документи:

- [наказ МОН України «Про затвердження гранично допустимого навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форм власності» від 20.04.2015 № 446](#)
- інструктивно-методичні рекомендації «Про організацію роботи з музичного виховання дітей у дошкільних навчальних закладах», викладені в [листі МОН України від 02.09.2016 № 1/9-454](#)
- інструктивно-методичні рекомендації «Про організацію фізкультурно-оздоровчої роботи у дошкільних навчальних закладах», викладені в [листі МОН України від 02.09.2016 № 1/9-456](#)
- інструктивно-методичні рекомендації «Про організацію освітньої роботи в дошкільних навчальних закладах у 2017/2018 навчальному році», викладені в [листі МОН України від 13.06.2017 № 1/9-322](#)
- лист МОН «Про Перелік навчальної літератури, рекомендованої Міністерством освіти і науки України для використання у дошкільних навчальних закладах у 2017/2018 навчальному році» від 17.08.2017 № 1/11-8268

Під час планування освітньої роботи використовуйте **блочно-тематичний принцип**. В його основі — інтегрований підхід до організації життєдіяльності дітей. Цей принцип забезпечує змістову цілісність, системність, послідовність, ускладнення й повторення програмового матеріалу.

На тривалий період, як-от тиждень чи місяць, планувати освітню роботу з дітьми так, аби переважала одна освітня лінія, не раціонально. Адже це не забезпечує цілісного, системного підходу до життєдіяльності дітей.

Перспективні плани розробляють здебільшого у формі сіток.

Обов'язковою умовою під час планування освітньої роботи з дітьми є **участь обох вихователів групи**. Роботу музичних керівників, інструкторів з фізкультури, вихователів з образотворчої діяльності й інших педагогічних працівників планують окремо для кожної вікової групи. Ці плани **узгоджує вихователь-методист**.

Календарне **планування освітньої роботи у літній період** вихователі здійснюють на тих самих підставах і за такими ж вимогами, що й упродовж усього навчального року. Календарному плануванню на щодень передують **перспективне планування** комплексів ранкової гімнастики та гімнастики після денного сну, загартовувальних заходів із зазначенням назв процедур і норм загартування, форм взаємодії з батьками³.

³ Див. інструктивно-методичні рекомендації «Організація роботи в дошкільних навчальних закладах у літній період», викладені в [листі Мінмолодьспорту України від 16.03.2012 № 1/9-198](#).

Журнал обліку щоденного відвідування дітьми групи

До переліку обов'язкової документації вихователя дошкільного закладу належить і журнал обліку щоденного відвідування дітьми групи (*далі* — журнал). У ньому, окрім обліку щоденного відвідування й обліку загартовувальних процедур, занотовують **відомості про звуковимову** дітей. Ці дані отримують під час обстежень, які проводять двічі на рік за участю логопеда.

Журнал ведуть у кожній віковій групі окремо. **Відповідальність за ведення журналу** несе персонально вихователь групи. Щоденно він підсумовує дані про відвідування дітьми групи.

Оскільки журнал є фінансовим документом, обов'язково прошнуруйте його. Відтак передайте завідувачу дошкільного закладу, аби він затвердив документ підписом і печаткою на останній сторінці із зазначенням загальної кількості сторінок.

Книга відомостей про дітей та їхніх батьків

Книга відомостей про дітей та їхніх батьків — ще один документ, за ведення якого відповідає вихователь дошкільного закладу. Її оформлюють у табличній формі.

Скачайте Книга відомостей про дітей та їхніх батьків

Зауважте, що батьки мають право не надати інформацію про місця роботи й займані посади тощо⁴. Адже такі дані конфіденційні й за бажанням батьків їх не вносять до книги відомостей або просто не розголошують. Доцільно лише, щоб батьки **вказали номери телефонів**, за якими вихователь зможе зв'язатися з ними в разі нагальної потреби, приміром, якщо дитина захворіла абощо.
⁴ [Див. Закон України «Про захист персональних даних» від 01.06.2010 № 2297-VI.](#)

Листок здоров'я дітей

Листок здоров'я дітей (далі — листок здоров'я) заповнює вихователь у кожній віковій групі за результатами обстеження дошкільників лікарем і даними антропометричних вимірювань. У жодному нормативно-правовому документі не визначено форму його ведення. Утім, як свідчить досвід і аналіз нормативно-правових документів, найдоцільніше вносити до листка здоров'я **такі дані, як-от:**

- ✓ прізвище й ім'я дитини;
- ✓ дата народження;
- ✓ група здоров'я;
- ✓ група з фізкультури;
- ✓ діагноз;
- ✓ зріст і вага;
- ✓ група й колір маркування меблів.

Ця інформація необхідна, аби вихователь мав змогу здійснювати **індивідуальний підхід до кожної дитини** під час фізкультурно-оздоровчої роботи впродовж дня.

На прохання батьків або осіб, які їх замінюють, можете розмістити листок здоров'я **в батьківському куточку групи**. Однак у такому разі змініть форму документа, а саме видаліть з нього дані про групи здоров'я й діагнози вихованців. Позаяк

ця інформація конфіденційна й розголошенню не підлягає. Шаблони листків здоров'я для внутрішнього використання вихователем і для розміщення в батьківському куточку подано в *Таблицях 2, 3* відповідно. [Скачайте](#)

Листок здоров'я дітей групи № ... за станом на 20— р.

Листок здоров'я дітей групи № ... «.....» за станом на 20— р.

Оновлену інформацію про розміри столів і стільців для дітей дошкільного віку можна знайти в додатку 3 Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів, затвердженого [наказом МОЗ України від 24.03.2016 № 234](#).

Картотека дидактичних ігор і методичних розробок

Картотеку дидактичних ігор і методичних розробок (конспекти різних видів роботи з дітьми) (*далі* — картотека) складають, аби заощадити час вихователя на пошук необхідного матеріалу в доробку кожного педагога. Картотеку **можна систематизувати за такими критеріями:**

- алфавітом;
- розділами освітньої програми;
- галузями знань;
- освітніми лініями;
- темами.

Картотека дидактичних ігор і методичних розроблень ([Скачайте](#))

Методична робота вихователя щодо забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти передбачає різні форми, а саме:

✓ взаємовідвідування вчителями та вихователями відкритих занять (інших форм організації освітньої роботи) з дітьми старшого дошкільного віку та уроків у початковій школі;

✓ участь у роботі спільних засідань педагогічних рад, семінарів-практикумів, засідань «круглих столів», конференцій, консультацій, тематичних виставок тощо;

✓ участь у роботі спільних методичних об'єднань, творчих груп вихователів закладу і вчителів початкової школи;

✓ обмін педагогічним досвідом з різних питань щодо реалізації наступності між дошкільної та початкової ланками освіти.

Зміст методичної роботи вихователя ЗДО передбачає, як-от:

- ✓ підвищення рівня володіння педагогічними знаннями;
- ✓ вивчення й використання у своїй професійній діяльності сучасних педагогічних технологій, методик, прийомів і способів успішного навчання й виховання;
- ✓ формування й удосконалення вміння займатися творчою педагогічною діяльністю;
- ✓ підвищенням рівня педагогічної майстерності, водночас і педагогічної гнучкості;
- ✓ самоосвіта;
- ✓ підвищення рівня психологічної готовності та інформаційної оснащеності;
- ✓ формування й розвиток стійких моральних і професійних поглядів і цінностей;
- ✓ вивчення й використання на практиці сучасних способів діагностування успішності розвитку дошкільника, форм, методів і прийомів організації серед дітей дошкільного віку саморозвитку, самореалізації, самовдосконалення;
- ✓ розроблення і реалізація авторських програм, методичних рекомендацій, посібників.

Вихователі спеціальних дошкільних закладів додатково ведуть:

- Журнал обстеження вихованців дитячим лікарем-спеціалістом;
- книгу взаємозв'язку між дефектологом та вихователем групи.

Усі документи зберігаються в певному місці, ведуться чітко, охайно, державною мовою, з дотриманням єдиних вимог до форм і стилю їх оформлення. Плани освітньої роботи в групах зберігаються 5 років, журнал обліку відвідування дітьми групи – 3 роки.

Щоденник педагога з підвищення професійного рівня

Титульна сторінка оформляється стандартно. В щоденнику повинно бути відбито: участь у педагогічних читаннях, педагогічних радах (питання до ради, список опрацьованої літератури). Підготовка до проблемних семінарів, семінарів–практикумів; участь у перегляді відкритих занять, заходів тощо; самоаналіз проведених занять, заходів тощо.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть компоненти програмно-методичного забезпечення фахово-методичної роботи вихователя.
2. Які принципи під час календарного планування слід дотримуватися вихователю ЗДО?
3. За яким ознаками розрізняють календарне планування?
4. Розкрийте суть блочно-тематичного принципу планування.
5. Перерахуйте компоненти змісту методичної роботи вихователя ЗДО.

Радимо ознайомитися

Перелік рекомендованої МОН
початкової літератури на
2023/2024 навчальний рік
<http://surl.li/suqv> або

ТЕМА 5. ЗМІСТ І ФОРМИ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Конкурентоспроможність фахівця – є сучасною вимогою ринку праці. Відтак для удосконалення особистісно-професійних якостей вихователя зростає потреба в урізноманітненні форм методичної роботи. Натепер у закладах дошкільної освіти активно використовують для підвищення

професійного рівня вихователів три групи форм організації методичної роботи: колективні; групові; індивідуальні.

Розглянемо докладно **індивідуальні форми методичної роботи**, які спрямовані на фахово-методичне самовдосконалення та формування індивідуально-педагогічної системи освітньої діяльності педагога ЗДО та вимагає чіткого, конкретного планування методичної роботи.

Найперше, вихователь під керівництвом вихователя-методиста повинен визначити методичну проблему, над якою бажає працювати або в чому він зазнає труднощів. Наступним етапом є складання плану індивідуального професійного самовдосконалення.

У процесі індивідуальної методичної роботи вихователя, вихователь-методист допомагає підготуватися до участі в роботі методичних об'єднань, семінарів, конференцій, педагогічних читань; проводити експериментальні дослідження; знаходити літературу з провідної теми самоосвіти.

До найпоширеніших **індивідуальних форм методичної роботи** віднесемо:

- ✓ самоосвіта;
- ✓ консультування;
- ✓ вивчення перспективного педагогічного досвіду;
- ✓ атестація;
- ✓ курси підвищення кваліфікації.

Зупинимося детальніше на аналізі кожного виду роботи.

Самоосвіта

У процесі самоосвіти вихователь здобуває нові знання, уміння і навички під час самостійних занять на робочому місці чи поза ним, а саме: ознайомлюється із сучасними аспектами розвитку дошкільної освіти, вивчає нормативно-правову базу у галузі дошкільна освіта; вивчає інноваційні технології у роботі з дітьми дошкільного віку та особливості роботи з дітьми з особливими освітніми потребами; опрацьовує методичну

літературу, пов'язану з практичною діяльністю

Для удосконалення фахових компетентностей, вихователь ЗДО бере участь у конференціях, тренінгах, науковопрактичних семінарах; консультується у досвідчених спеціалістів; вивчає перспективний педагогічний досвід; веде власну картотеку з обраної ними проблеми тощо.

Систематичність та послідовність самоосвітньої діяльності педагога забезпечить ефективне засвоєння нових змін в організації освітньої діяльності у закладі дошкільної освіти. Передовсім необхідно заакцентувати увагу на взаємозв'язку наукових і методичних знань та відповідність змісту окресленої проблеми на першому етапі самоосвіти, тобто щоби самоосвіта відповідала рівню підготовки педагога, його інтересам і вподобанням.

Системність у процесі самоосвіти педагога забезпечить введення *Щоденника самоосвіти вихователя та підвищення професійного рівня*.

Консультування

Ще однією індивідуальною формою методичні роботи вихователя є *консультування*.

Зміст та тематика проведених консультацій для колег та батьків передовсім охоплює актуальні проблеми педагогіки, а також за їхніми індивідуальними запитами. Натомість відзначимо, що консультування є відповідальною формою методичної роботи, оскільки вимагає ґрунтовних знань та фахових умінь, тож відповідальність за якість їх проведення покладається на консультанта-педагога і залежить від його професійної компетентності.

Вивчення перспективного педагогічного досвіду

Вивчення перспективного педагогічного досвіду, як складника індивідуальної форми методичної роботи вихователя дає змогу ознайомитися та впроваджувати інноваційні підходи у роботі з дітьми дошкільного віку, сприяє удосконаленню професійної майстерності вихователя ЗДО. Відвідування відкритих занять у колег, майстер-класів,

воркшопів, семінарів, перегляд відео-перзентацій вихователів з інших ЗДО тощо сприятиме розширенню професійного світоглядк та визначеню індивідуальної професійної траєкторії освітньої діяльності у закладі дошкільної освіти. Зауважимо, що якісним показником перспективного досвіду є високі результати в реалізації програми, значні досягнення в навчанні та вихованні дітей дошкільного віку та свідчить про систематичне використання вихователем ефективних методів, прийомів та технологій в освітній діяльності у ЗДО.

У процесі впровадження перспективного педагогічного досвіду, насамперед необхідно проаналізуйте наявність умов для його реалізації. Зокрема, предметно-розвивальне середовище дошкільного закладу, науково-методичне забезпечення освітнього процесу. Спільно із вихователем-методистом *складіть план роботи*, що передбачає вивчення перспективного досвіду, теорії питання і складання перспективного плану впровадження досвіду, тобто визначення форм і видів роботи, якими будете користуватися.

Курси підвищення кваліфікації

Підвищення кваліфікації педагогічних працівників проводиться в міжатестаційний період відповідно до законодавства і є необхідною умовою атестації.

Загальний обсяг (загальна тривалість) підвищення кваліфікації визначається сумарно за останні 5 років перед атестацією та незалежно від суб'єкта підвищення кваліфікації, виду, форми чи напрямку, за якими педагогічний працівник пройшов підвищення кваліфікації.

У ході підвищення кваліфікації вихователь може примайти участь в інтерактивних формах організації навчання, як-от: лекції, семінари, практичні заняття, конференції з обміну досвідом, круглі столи, тренінги, контрольнo-діагностичні заходи, консультації, захисти проєктів, ділові ігри тощо, за результатами яких учасники отримують сертифікати про участь із вказаною кількістю кредитів/годин та програмою заходу. Згодом ці документи вихователь подає до методичного

кабінету та робить відповідні записи у щоденнику самоосвіти та професійного розвитку.

По завершенню навчального року вихователь пише річний звіт, який за змістом може бути *загальним* (щорічний, атестаційний) і *тематичним* (наприклад, з опрацьованої проблеми, з самоосвіти тощо); за формою написання - *робочий і творчий*.

Річний звіт пишеться в кінці навчального року і по конкретній групі дітей, з якими у цей час працював вихователь. У процесі написання звіту необхідно звертатися до таких документів, а саме:

перспективний план роботи, який вихователь складав на початку року;

план самоосвіти, в якому зазначена науково-методична проблема, над якою ви працюєте, і ступені її реалізації (завдання) упродовж року; облік проведених заходів за рік (інтерактивних занять, відкритих занять, робота з батьками, тощо); результати діагностики рівня дітей на початку року і в кінці, щоб була змога порівняти ваші досягнення і виявити проблеми, на які слід звернути увагу. Пропонуємо вам шаблон створення річного звіту вихователя як один із варіантів для ознайомлення. <http://surl.li/jfzrr>

Атестація

Атестація є обов'язковою. Атестація може бути черговою або позачерговою. Педагогічний працівник проходить чергову атестацію не менше одного разу на п'ять років, окрім випадків, визначених [пунктом 7](#) розділу III Положення про атестацію педагогічних працівників (<http://surl.li/iftvn>).

Підготуватися до атестації вихователю у закладі дошкільної освіти допомагає методична служба. На початку навчального року вихователь за допомогою вихователя-методиста складає **індивідуальний план проходження атестації**.

Радимо ознайомитися

Зразок індивідуального плану
проходження атестації
вихователем <http://surl.li/jfxqp>

Колективні та групові форми методичної роботи

Колективні та групові форми методичної роботи

вихователів у закладі дошкільної освіти умовно можна поділити на:

- ✓ традиційні (участь у засіданні методичного об'єднання, педагогічної ради, семінари тощо)
- ✓ нетрадиційні форми методичної роботи або інтерактивні (ділові ігри, тренінги, майстер-класи, кейс-технології, методичні ланчі тощо).

Під час засідання методичного об'єднання вихователі знайомляться з досягненнями у галузі дошкільної освіти та вітчизняної й зарубіжної педагогічної науки, обмінюються перспективним педагогічним досвідом, презентують свої напрацювання та здобутки у фахово-методичній роботі з дітьми дошкільного віку.

Педагогічна рада – це традиційна форма методичної роботи, яка забезпечує колективне вирішення освітніх завдань та сприяє розвитку фахової майстерності вихователів ЗДО.

Під час проведення нетрадиційних форм методичної роботи, вихователю необхідно пам'ятати, зокрема:

✓ Проведення **ділової гри** відбувається в **кілька етапів**. Спершу ознайомте учасників з метою, завданнями та умовами гри, а також поясніть правила проведення гри. Після цього сформуєте групи учасників, розподіливши між ними ролі. Після роботи в групах відбувається наступний етап ділової гри – колективний аналіз ігрових ситуацій та формулювання можливих варіантів розв'язання проблеми. На підсумковому етапі разом з учасниками проаналізуйте саму гру та оцінюють її результати.

✓ Основна **мета майстер-класу** – підвищення

професійної майстерності вихователів в процесі активної педагогічної взаємодії щодо засвоєння досвіду роботи педагога-майстра.

Завдання майстер-класу
Конструювання педагогом-майстром перед учасниками майстер-класу своєї авторської моделі освітнього процесу (чи іншого виду педагогічної діяльності) в режимі педагогічної технології, яку відтворює педагог-майстер
Навчання учасників майстер-класу конкретних навичок, які становлять основу педагогічного досвіду, що транслюється, й способів досягнення очікуваних результатів
Демонстрація вміння педагога-майстра проектувати успішну діяльність учасників майстер-класу
Популяризація інноваційних ідей і авторських знахідок педагога-майстра
Надання допомоги учасникам майстер-класу у визначенні завдань їх професійного самовдосконалення.

Роботу з кейсами проводьте у сім етапів:

1. Ознайомлення із ситуацією (читання кейса)
2. Виділення основної проблеми (педагоги мають впевнитися, що зрозуміли завдання)
3. Проведення мозкового штурму (для активізації педагогів)
4. Аналізування кейса (читання з фіксуванням усіх чинників або проблем, які стосуються поставлених запитань)
5. Складання списку ідей і концепцій (визначення послідовності дій, труднощів й способів їх запобіганню)
6. Розв'язання кейса
7. Обговорення кейса (педагоги презентують результат роботи над кейсом) .

Джерело: <http://surl.li/jjhbn>

Кейс-технології

кейс — це спеціально підготовлений навчальний матеріал, у якому описана проблемна ситуація, що запозичена з реальної практики вихователів закладу дошкільної освіти. Кейси (ситуаційні вправи) мають чітко сформульовану мету, структуру та конкретні завдання, що стоять перед педагогами на кожному етапі роботи над обраною проблемою. Оптимальний **обсяг кейса** — два- три аркуші.

Кейс складається з **трьох основних частин**: сюжетної, інформаційної та методичної.

Сюжетна частина	Інформаційна частина	Методична частина
Опис ситуації; інформація, що дає змогу зрозуміти, в яких умовах запропонована ситуація, що розвивалася; джерело цієї інформації	Інформація про розвиток подій	Мета і завдання кейса, завдання для педагогів щодо аналізування кейса та вказівки для організатора навчання (вихователя-методиста) щодо викладення запропонованої ситуації

Орієнтовний опис професійних компетенцій вихователя та види й форми методичної роботи відповідно до кваліфікаційної категорії педагогічних працівників

Професійні компетентності		Кваліфікаційні категорії педагогічних працівників			
		Спеціаліст	Спеціаліст другої категорії	Спеціаліст першої категорії	Спеціаліст вищої категорії
A4 Предметно-методична компетентність	A4.1. Здатність формувати у здобувачів освіти ключові компетентності відповідно до державного стандарту	1. Моделює зміст освіти відповідно до вимог державного стандарту	1. Визначає та враховує вікові, індивідуальні особливості здобувачів освіти 2. Моделює зміст освіти відповідно до вимог державного стандарту	1. Обирає й використовує інноваційні технології формування у здобувачів освіти ключових компетентностей	1. Розробляє власні навчальні, методичні матеріали та методичні рекомендації щодо їх впровадження

Г1 Професійний розвиток та самовдосконалення	Г 1.1.Здатність до саморефлексії та самооцінювання власної професійної діяльності	Аналізує й оцінює результати власної професійної діяльності, рівень сформованості професійних компетентностей, виявляє власні потреби у професійному розвитку		Відстежує динаміку та результати власної професійної діяльності Виявляє труднощі, усуває недоліки власної професійної діяльності	Демонструє здатність надавати методичну підтримку
	Г 1.2. Здатність планувати та реалізувати індивідуальний професійний розвиток та самоосвіту	Визначає оперативні цілі індивідуального професійного розвитку та самоосвіти відповідно до власних професійних потреб	Визначає стратегічні цілі індивідуального професійного розвитку та самоосвіти	Демонструє здатність організувати та передавати власний професійний досвід	Демонструє здатність навчати підтримку у визначені стратегічних та операційних цілей професійного зростання педагогічних працівників Відстежує зміни в системі освіти, враховує їх у проєктуванні власної професійної діяльності та плануванні професійного розвитку
		Планує волевільний професійний розвиток відповідно до цілей Критично обирає види, форми, програми та суб'єктів підвищення кваліфікації відповідно до власних потреб та вимог законодавства			
Види методичної роботи [18]					
		Спеціаліст	Спеціаліст другої категорії	Спеціаліст першої категорії	Спеціаліст вищої категорії
		Підготовка конспектів; методичних матеріалів занять			
		Розроблення перспективного і календарного планування			
		Розроблення і впровадження наочних навчальних посібників (схем, діаграм, стендів, слайдів тощо)			
		Вивчення і впровадження передового досвіду організації освітнього процесу			
				Розроблення і впровадження нових форм, методів і технологій навчання	
				Підготовка програм колективних та групових форм методичної роботи	

		Форми методичної роботи			
		Спеціаліст	Спеціаліст другої категорії	Спеціаліст першої категорії	Спеціаліст вищої категорії
		Колективні; групові; індивідуальні			
		методичні об'єднання теоретичний семінар семінар-практикум тренінг творчий звіт ділова гра колективний перегляд самоосвіта курси підвищення кваліфікації атестація			методичні об'єднання теоретичний семінар семінар-практикум тренінг майстер-клас огляд-конкурс творчий звіт ярмарок педагогічних ідей клуб ділова гра консультація колективний перегляд методичний міст ток-шоу самоосвіта курси підвищення кваліфікації атестація

Джерело [25]

Питання для самоконтролю

1. Перелічіть найпоширеніші індивідуальні форми методичної роботи вихователя.
2. Визначіть роль методичної служби ЗДО у провадженні фахово-методичної роботи вихователя ЗДО.
3. Проаналізуйте особливості використання кейсів у методичній роботі вихователя ЗДО.
4. Визначіть види та форми методичної роботи відповідно до кваліфікаційної категорії педагогічних працівників

Радимо ознайомитися
Онлайн семінар-практикум
«Художньо-естетичний
розвиток у ЗДО»
<http://surl.li/jdqqgd> або

Учимо дітей конструктивно
вирішувати конфлікти
Консультація для педагогів
<http://surl.li/jdquz>

ТЕМА 6. НАУКОВО-МЕТОДИЧНА РОБОТА ВИХОВАТЕЛЯ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Науково-методичну роботу вихователя у закладі дошкільної освіти розуміємо як цілеспрямовану, планомірну та безперервну роботу педагога щодо вдосконалення фахово-методичної компетентності необхідної для освітньої діяльності з дітьми дошкільного віку.

Науково-методична тема (проблема) - комплекс ситуацій, які об'єктивно виникають в організації освітньо-виховного процесу, розв'язок яких передбачає суттєвий теоретичну і практичну цінність для вихователів ЗДО.

Розглянемо **алгоритм** роботи вихователя над індивідуальною науково-методичною темою (проблемою), як-от:

1. Вибір теми (проблеми) індивідуальної науково-методичної роботи вихователь здійснює керуючися своїми професійними інтересами та запитамі. Водночас під час вибору теми педагог отримує консультацію від вихователя-методиста щодо актуальності обраної проблеми та стану розробленості теми; згодом педагог ознайомлюється із літературою та нормативними документами, які наявні у методичному кабінеті із теми та самостійно працює з інтернет-ресурсами для поглибленого розуміння змісту досліджуваної теми (проблеми).

2. Аналіз науково-педагогічної літератури та складання переліку джерел, які будуть використані у процесі роботи над науково-методичною темою та у ході аналізу розробленості проблеми.

3. Обґрунтування вибору теми та визначення актуальності і новизни; вибір адекватних методів та засобів пошукової діяльності; формулювання мети та завдань роботи; розроблення календарного плану індивідуальної роботи.

4. Формулювання припущень, розроблення програми та моделі впровадження інноваційної технології у освітню діяльність.

5. Апробація та впровадження результатів дослідження в практику власної освітньої діяльності.

6. Опис результатів впровадженого досвіду роботи над науково-методичною темою (проблемою), формулювання висновків та пропозицій.

7. Оформлення роботи та презентація її у ході науков-методичних заходів (педагогічної й методичної ради, методичного семінару тощо).

Зауважимо, що роботу над науково-методичною темою (проблемою) варто розподілити на два етапи.

На *першому етапі* вихователь повинен ґрунтовно проаналізувати обрану тему (проблему) у педагогічній науці, здійснити рефлексію щодо наявності умов та можливостей організувати й провести дослідження; визначити новизну свого досвіду роботи.

Другий етап – створення інформаційно-методичного ресурсу на основі кращих досягнень науки і практики у галузі дошкільної освіти та впровадження його у закладі дошкільної освіти, перевірка ефективності й аналіз отриманих результатів фахово-методичної роботи у ЗДО.

Визначимо показники результативності роботи вихователя над науково-методичною темою (проблемою), за якими педагог може провести самоаналіз роботи, як-от:

1. Достатньо науково обґрунтовано тему (проблему), а саме: використано довідкову, енциклопедичну літературу, науково-інформаційні джерела; розроблено програму діяльності, цілей, завдань науково-методичної роботи.

2. Проведено пошукову роботу з досліджуваної проблеми; вироблено стратегію щодо вивчення та впровадження досвіду.

3. Безпосередня робота над науково-методичною темою (апробація та впровадження; оновлення змісту, форм та методів освітньої діяльності; моніторинг та аналіз одержаних результатів; пропагування та поширення педагогічного досвіду; видавнича діяльність).

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняття «науково-методична робота вихователя ЗДО».
2. Схарактеризуйте показники результативності роботи вихователя над науково-методичною темою (проблемою).
3. Ваше бачення змісту науково-методичної роботи вихователя у ЗДО.

Радимо ознайомитися

з досвіду роботи вихователів
<http://surl.li/jgdoy>

ТЕМА 7. СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ЗА ЯКІСТЮ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ ВИХОВАТЕЛІВ У ЗДО

Відновлення України передбачає перегляд та модернізацію усієї системи педагогічної освіти, зокрема, якості підготовки педагогічних працівників, які працюють з дітьми дошкільного віку. Стратегічними цілями «Візії майбутнього освіти і науки України» у розділі «Дошкільна освіта» є оновлення системи професійної підготовки педагогічних кадрів (нова якість та підхід до підготовки та перепідготовки кадрів). Тому неабиякої актуальності набуває ретельно проведений моніторинг якості освіти для подальшої успішної реалізації окреслених цілей.

Зазначимо, що низка нормативно-правових та інструктивно-методичних документів регламентують організаційно-освітні процеси у закладах дошкільної освіти України, зокрема, якості освітнього процесу. Так, у Законі України «Про дошкільну освіту» у пункті 1 статті 4 дошкільна освіта трактується як обов'язкова первинна складова частини безперервної освіти в Україні, а в пункті 2 статті 4 додано, що дошкільна освіта забезпечує різнобічний розвиток дитини «відповідно до її задатків, нахилів, здібностей, індивідуальних, психічних та фізичних особливостей, культурних потреб», що реалізується через науково-методичне забезпечення, а саме, «аналіз стану освітньої роботи та рівня розвитку дитини відповідно до завдань Базового компонента дошкільної освіти» (ст.26) [18].

Реформування засадничих положень дошкільної галузі, що виявляється в переході організації дошкільної освіти від державних приписів педагогічній спільноті ЗДО до урахування думки громадськості, спрямовує методичну систему ЗДО звернути увагу на сучасні підходи до розвитку, виховання та навчання дітей дошкільного віку «нового покоління» в умовах повоєнної відбудови країни.

Розглянемо сутність понять «якість дошкільної освіти» та контрольної діяльності вихователя».

Поняття «якість дошкільної освіти» з позиції вихователя ЗДО трактується як позитивна оцінка фахово-методичної роботи керівниками ЗДО та батьками; забезпечення успішного виконання комплексних освітніх програм усіма дітьми; ефективне використання методів і прийомів роботи з дітьми; збереження та зміцнення здоров'я кожної дитини, раціональність у взаємодії дітей і вихователя; забезпеченість освітнього процесу всіма необхідними інструктивно-методичними матеріалами і рекомендаціями.

Дефініція «контрольної діяльності вихователя» – це методичний інструмент, який застосовує вихователь у процесі перевірки відвідування, рівнів розвитку дітей та стану

освітньо-розвивального середовища у контексті вимог Базового компонента дошкільної освіти.

Контрольна-оцінна діяльність вихователя передбачає безпосередню роботу з дітьми дошкільного віку й документацією.

До критеріїв оцінки результатів фахово-методичної роботи вихователя, що засвідчують її якість, безумовно відносять: показники особистісного та компетенційного росту випускника ЗДО (сформованість базових якостей особистості та компетенцій). Водночас важливими у контрольно-оцінній діяльності вихователя є критерії оцінки, які виявляють вплив педагога на розвиток кожної дитини; зміст комунікативної взаємодії вихователя з дітьми дошкільного віку; професійна компетентність; здатність до саморозвитку та самореалізації із використанням педагогічного досвіду, освітніх інновацій у фахово-методичній роботі.

Позаяк домінуючим показником у процесі контролю якості та ефективності фахово-методичної роботи вихователя у ЗДО є динаміка формування компетенцій у дітей дошкільного віку, що виявляють під час спостережень за дитиною в різних видах діяльності, а саме: під час гри і комунікації, у предметно-практичній діяльності.

Педагогічний аналіз та самоаналіз освітньої діяльності вихователя

Педагогічний аналіз освітньої діяльності вихователя у ЗДО здійснює директор або вихователь-методист ЗДО. Розрізняємо види педагогічного аналізу освітньої діяльності вихователя, як-от: епізодичний (аналіз окремих занять, режимних моментів (заходів життєдіяльності)), тематичний (аналіз одного з розділів програми освітньо-виховної роботи з дітьми), підсумковий (аналізу роботи за рік).

Педагогічний аналіз складається з чотирьох взаємозв'язаних послідовних етапів.

1-й етап – збір інформації для аналізу в контексті мети

контролю;

2-й етап – об'єктивна оцінка основних форм навчання дітей дошкільного віку (заняття, гра, праці тощо);

3-й етап – характеристика структурних компонентів (вступна частина, основна частина та підсумок) форм освітнього процесу для оцінювання їх ефективності та ресурсності;

4-й етап – загальна оцінка форми навчання (заняття, дидактична гра, екскурсія тощо), формулювання висновків і та пропозицій й рекомендацій.

Зазначимо, що для виконання вимог до атестації педагогічних працівників, важливе місце приділяється самоаналізу вихователя як способу рефлексії фахово-методичної роботи. Передовсім у процесі педагогічного аналізу вихователь здійснює самоаналіз своєї діяльності використовуючи пам'ятки для самоаналізу різних видів роботи з дітьми дошкільного віку, які знаходяться у методичному кабінеті ЗДО.

Пам'ятка для самоаналізу заняття (примірний варіант)

1. Які особливості і можливості дітей були вами враховані при плануванні заняття?

2. Чи була проведена з дітьми попередня робота? Який зв'язок тематики цього заняття з попереднім?

3. Які вирішувалися завдання: а) освітні; б) виховні; в) завдання розвитку; г) чи була забезпечена їх комплексність, взаємозв'язок?; д) що було пріоритетним?

4. Чи раціонально вибрана структура, час, місце, форма організації заняття?

5. Оцініть зміст, використані методи і прийоми. Дайте обґрунтування вибраним методам навчання.

6. У який спосіб забезпечено диференціація до дітей? Які засоби навчання ви використовували?

7. Перерахуйте форми організації дитячої діяльності, які сприяли формуванню працездатності, зацікавленості дітей

протягом усього заняття.

8. Чи вдалося реалізувати завдання? Якщо не вдалося, то які і чому?

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняттям «якість дошкільної освіти» та «контрольно-оцінна діяльність вихователя».
2. У який спосіб організовується контроль у ЗДО.
3. Назвіть умови організації контролю у ЗДО.
4. Визначіть етапи педагогічного аналізу освітньої діяльності вихователя.
5. Висловіть свою думку: цінність рефлексії професійної діяльності для вихователя.

Радимо переглянути

Критерії оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників <http://surl.li/jgsqw>

ТЕМА 8. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФАХОВО-МЕТОДИЧНІЙ РОБОТІ ВИХОВАТЕЛЯ ЗДО

Сучасне суспільство переживає стрімкий розвиток та удосконалення інформаційних технологій, що безумовно впливають на процеси модернізації та реформування сучасної вітчизняної освіти. Зазначимо, що за таких умов радикально змінюється функціонування освітньої системи, зокрема, дошкільної ланки.

Одним із пріоритетів освіти і науки натепер є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес закладів освіти, задля забезпечення доступності та ефективності освіти.

Поза сумнівом цифрові технології підтримують творчість

та інноваційність фахо-методичної роботи вихователя у ЗДО забезпечуючи, тим самим комунікацію й співпрацю у педагогічній спільноті, водночас усвідомлюючи їх функціональні особливості, наслідки та ризики використання.

Цифровий кейс вихователя включає добірку методичних матеріалів, згрупованих за темами й збережених в одному місці, приміром, у «хмарі» на Google Диску, у папці на комп'ютері чи на будь-якому електронному носії.

Безумовно перевагами цифрового кейсу є: зручність у використанні; мобільність; варіативність.

За допомогою цифрового кейсу вихователь у роботі з дітьми дошкільного віку використовує яскраві та динамічні дидактичні матеріали, що ефективно допомагають педагогу спрямувати в потрібному напрямі дитячу увагу.

Рекомендуємо матеріал для наповнення цифрового кейсу вихователя структурувати за тематичним принципом, що забезпечить інтеграцію різного за напрямками дидактичного матеріалу й водночас формує цілісність світогляду дітей дошкільного віку. Інформаційний ресурс, яким наповнений цифровий кейс повинен сприяти ефективності засвоєння дітьми навчальної інформації та підвищувати інтерактивність освітньої роботи, водночас забезпечити перехід від пояснювально-ілюстративного способу навчання до діяльнісного, у ході якого кожна дитина постає активним суб'єктом педагогічної дії.

Рекомендуємо згрупувати матеріали у кейсі за розділами:

- ✓ системоутворювальні та пізнавальні презентації;
- ✓ мультфільми;
- ✓ тексти – літературні твори, аудіоказки, казки-презентації;
- ✓ інтерактив – інтерактивні вправи й ігри, сюжетні картини й картинки за темою, добірки тематичних карток й електронні дидактичні посібники;
- ✓ фізкультхвилинки.

Системоутворювальна та пізнавальна презентація

обов'язково повинна містити :

- ✓ вправи на включення або проблемні ситуації (питання);
- ✓ перевірку наявних знань («що я знаю й умію у цьому напрямі»);
- ✓ асоціативну карту;
- ✓ інформаційний блок для розв'язання проблемної ситуації;
- ✓ виконання вправ, що передбачають застосування отриманої інформації;
- ✓ формування певних намірів («тепер я робитиму так...»).

Окремі компоненти можна пропускати залежно від теми, яка вивчається.

Пізнавальні презентації необхідно використовувати під час ознайомлення дітей дошкільного віку з темою. Ці презентації зазвичай містять відповіді на найпоширеніші дитячі запитання до теми.

Радимо виконати

Оберіть тему з розділу (на вибір) із освітньої програми «Українське дошкільля» та створіть системоутворювальну презентацію

Мультфільми

У цифровий кейс включаються також пізнавальні та сюжетні мультфільми, сюжетом яких є ситуації спілкування з дорослими й однолітками, які знайомі для дітей. Метою таких мультфільмів є демонстрація соціальних норм, правил, гендерних ролей, цінностей й моделей поведінки. Після перегляду таких мультфільмів, діти намагаються відтворити найцікавіші сюжети, що свідчатиме про досягнення мети, а саме, отримання соціального досвіду та закріплення моделей поведінки дитини у соціумі.

Радимо переглянути

Мультфільми, які навчають дитину про толерантність - <http://surl.li/arlvp>

Освіта дитини XXI століття - база, яка міститиме україномовні повчальні казки, розвивальні мультфільми та пісеньки-
<http://surl.li/jgoic>

Тексти

Для ознайомлення дітей із художньою літературою необхідно створити найперше добірку сучасних літературних творів, яку розподілити за тематичним та віковим принципами. Під час проведення занять використовуйте аудіоказки, пізнавальні казки-презентації, водночас приділіть увагу сюжету твору, оскільки важливо щоби у ході перегляду та слухання у дітей формувалися загальнолюдські цінності і норми поведінки. Важливо надавати можливість дітям у другій половині дня самостійно обирати аудіоказку або казку-презентацію задля формування у дітей навички робити свідомий вибір. Зверніть увагу на вибір твору самою дитиною, оскільки це допоможе вихователю краще зрозуміти дитину, її стан, можливі негаразди, які проживає дитина та допомогти їй.

Інтерактив

Інтерактивні матеріали, а саме: інтерактивні ігри й вправи, сюжетні картини, добірки тематичних карток й електронні дидактичні посібники, безумовно є вимогою часу у роботі з дітьми дошкільного віку, оскільки ігрові компоненти активізують пізнавальну діяльність дітей і посилюють засвоєння матеріалу.

В сучасних умовах цифровізації та діджиталізації супроводу освітнього процесу у ЗДО вихователі мають доступ до навчально-дидактичних матеріалів в друкованому і в електронному примірниках. Натепер вихователі ЗДО самостійно можуть створювати інтерактивні ігри та вправи,

електронні дидактичні посібники та формувати з матеріалів картотеки дидактичних засобів. Сюжетні картини шукаємо в мережі інтернет або ж використовуємо спеціальні посібники.

Радимо для використання

1. Богуш, Алла Михайлівна. Вчимося розповідати. Складання розповідей за серіями сюжетних картин на основі літературних творів [Текст] : навч.-метод. посіб. / Алла Богуш, Наталія Гавриш; [худож. О. Полоскіна]. Київ : МЦФЕР-Україна, 2013.31с. : іл.
2. Ємчик О.Г. Інформаційні технології у дошкільній освіті : навчально-методичний посібник. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 200 с.

Фізкультхвилинки

Для візуалізації фізкультхвилинки варто доповнити їх відеорядом, який містить показ відповідних рухів під музичний супровід. Активізація сенсорно-моторних центрів дітей дошкільного віку сприяють досягненню якісного результату під час виконання завдань, зокрема, розвантаження та зняття напруги у дітей під час заняття.

Радимо для використання

Руханки, фізкультхвилинки
<http://surl.li/jgntu>

З досвіду вихователів ЗДО

Ознайомтеся з досвідом використання цифрового кейсу у процесі вивчення теми «Книжка» (освітня програма «Дитина») вихователями Самотоївського закладу дошкільної освіти (ясла-садок) «Колосок».

Так, під час першого заняття «Ми дружимо з книжками» показують дітям дошкільного віку системоутворювальну презентацію, у якій розкривають історію виникнення книжки, пояснюють, чому потрібно берегти папір.

Завдання зі слайду «Неприємності у житті книжок» виконують в підгрупах. Кожна з підгруп має запропонувати способи використання книжки в різних ситуаціях. Діти працюють за принципом «одна команда – одна ситуація». Ситуації для опрацювання можуть бути різними. Приміром, мати вкладає дитину спати, дитина вчить уроки в школі; людина розмовляє з іноземцем, їде в потягу, подорожує тощо.

На основі презентації створюють з дітьми інтелектуальну карту «Значення книжок у житті людини».

Під час заняття «Бібліотека – книжковий дім» зазвичай інсценізують й озвучують мультфільм «Пісня про книжку». Його основна ідея – ознайомити дітей з такими правилами використання книжок: не виривати сторінки; не розмальовувати книжки; не брати книжки брудними руками тощо.

Заняття «Хто книжку одягає» організують на основі мультфільму «Троє кошенят. Книжки ми не будемо ображати», який також пропонують дітям інсценізувати й озвучити. Пізнавальний відеоролик «Бережемо дерева» переглядають з дітьми під час заняття «Народження книжки».

На останньому занятті повертаємось до системоутворювальної презентації, а саме до її останнього слайду «Тепер я буду робити так...». Під час його опрацювання закріплюють моправила поведінки з книжкою:

- ✓ не перегинати книжку навпіл;
- ✓ не загинати сторінки;
- ✓ не читати книжки під час споживання їжі;
- ✓ не закладати в книжку олівці;
- ✓ обмінюватися з друзями прочитаними книжками;
- ✓ брати книжку лише чистими руками;
- ✓ читати книжку сидячи тощо.

Окрім цього, під час спільної й самостійної роботи в межах теми «Книжка» використовують й інші матеріали цифрового кейсу, зокрема:

✓ мультфільми «Літери та я», «Бережіть книжки», «Затійники»;

- ✓ пізнавальні відео «Бережіть ліс», «Як і коли з'явився перший папір», «Летючі книги»;
- ✓ презентації «Бережіть дерева», «Папір»;
- ✓ фізкультхвилинки «Весела мультзарядка», «Музичний гном», «Пісня про книжку».

Таким чином, в освітньому процесі ЗДО застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій сприяє ефективному засвоєнню дітьми дошкільного віку нової інформації; забезпечує якісному використанню дидактичного контенту та, безумовно, економії часу у ході підготовки вихователя до занять з дітьми дошкільного віку.

Цифрові інструменти сучасного педагогічного працівника. Освітні платформи.

Віртуальна інтерактивна дошка (електронна дошка, стіна, онлайн дошка,) – це мережевий інструмент, призначений для поєднання зображень, документів, відео та аудіо в інтерактивний формат. Натепер у мережі Інтернет для створення онлайн дошок існують такі ресурси: Glogste (<http://edu.glogster.com/>), Dabbleboard (<http://dabbleboard.com/>), WikiWall (<http://wikiwall.ru/>), Twiddla (<http://www.twiddla.com/>), Scribblar (<http://www.scribblar.com/>), Padlet (<http://ru.padlet.com/>).

Радимо ознайомитися

[Освітня онлайн дошка Padlet](#)

(відповідно до вимог освітньої програми «Дитина», середній вік)

[Практичний матеріал для ЗДО. Для використання очно, заочно, дистанційно і т.д.](#)

Натепер є програми та сервіси, які може освоїти самостійно вихователі ЗДО. Наприклад: LearningApps.org – загальнодоступний безкоштовний он-лайн-сервіс, заснований на роботі з готовими шаблонами-заготовками для заповнення,

призначений для створення інтерактивних завдань різного рівня складності, тематики та формату.

Радимо ознайомитися [Інтерактивні вправи learningApps.org](https://learningapps.org)

Приклад інтерактивних вправ
<https://learningapps.org/25692920>

Таким чином, застосування сервісу LearningApps.org для створення інтерактивних вправ, відкриває перед освітянами нові можливості й перспективи. Зауважимо, що LearningApps.org дозволяє формувати, інформаційно-комунікаційну компетентність педагогів, батьків, дітей та розвиває їх комп'ютерну грамотність.

Наступна інтерактивна технологія, яку пропонують до використання з дітьми дошкільного віку під час дистанційного навчання – це складання **електронних пазлів** ([Створення пазлів.www.jigsawplanet.com](http://www.jigsawplanet.com)).

Зазначимо, що для дітей дошкільного віку пазли сприяють розвитку посидючості та тренуванню дрібної моторики, а також розвивають фантазію та спостережливість.

Мета Learning.ua – надати дітям інструмент доступного та практичного навчання. Здобувати нові знання легше, якщо навчання подається як гра. Кожна вправа сайту являє собою рівень цієї гри, долаючи який дитина отримує винагороди - цікаві міні-ігри, які дають змогу відволіктись і відпочити. Це механізм, який відображає досягнення дитини, темпи та слабкі місця.

Мета – показати дитині не оцінки, а дані які об'єктивно показують результати, та куди і як потрібно рухатись.

Таким чином, впровадження цифрових технологій в освітній процес є однією з найбільш важливих тенденцій розвитку освіти. Вони сприяють його інтенсифікації,

збільшують швидкість та якість сприйняття, розуміння та засвоєння знань дітьми дошкільного віку. Вітдак, процес навчання стає більш мобільним, диференційованим та індивідуальним. Водночас технології не замінюють вихователя, а допомагають йому ефективно проваджувату освітню діяльність у ЗДО. Заняття із застосуванням цифрових технологій характеризуються адаптивністю, керованістю, інтерактивністю та створюють вихователю нові можливості, оскільки дозволяють якісно та ефективно формувати компетнтції у дітей дошкільного віку. отримувати задоволення від захоплюючого процесу спілкування та пізнання.

Натепер набуває популярності використання інтернет-сервісів для створення дидактичних матеріалів з будь-якої теми з використанням текстів, зображень, відео та аудіо файлів. Дані сервіси стають зручним інструментом для створення електронного супроводу заняття, семінару, розваги, батьківських зборів, педагогічної ради. Створені завдання можна розмістити на власному сайті або блозі.

Питання для самоконтролю

1. Обґрунтуйте необхідність впровадження інформаційно-комп'ютерних технологій в освітній процес закладу дошкільної освіти.
2. Обґрунтуйте у який спосіб використання інформаційних технологій в закладі дошкільної освіти підвищує ефективність освітніх послуг?
3. Схарактеризуйте основні напрями електронних ресурсів, які забезпечує бібліотека вашого закладу освіти.
4. Назвіть якими ресурсами і додатками Google ви користуєтесь у процесі підготовки до педагогічної практики?

Радимо ознайомитися

1. Освітня платформа дошкільників. www.Learning.ua
Найбільша освітня платформа для дошкільників www.learning.ua/
(<http://surl.li/jgrly>)

2. Приклади пазлів Великдень, ПИСАНКА, СОБАЧКА, КРАПАНКА, ЗАЙЧИК, РАВЛИК, КОТИК, ПТАХИ, ВЕДМЕДИК
(<http://surl.li/jgrik>)

3. Цифрові інструменти сучасного вихователя.
Освітні платформи

1. Освітня онлайн дошка Padlet
2. Інтерактивні вправи .learningApps.org
3. Створення пазлів. www.jigsawplanet.com
4. Освітня платформа дошкільників. www.Learning.ua

Картотека рухливих ігор для раннього віку
<http://surl.li/jgebD>

Картотека рухливих ігор для молодшого віку
<http://surl.li/jgdzx>

Картотека дидактичних ігор з сенсорного розвитку для молодшого віку
<http://surl.li/jgeal>

Картотека дидактичних ігор для молодшого віку
<http://surl.li/jgecb>

Картотека рухливих ігор для середнього віку
<http://surl.li/jgedh>

РОЗДІЛ 3. МАТЕРІАЛИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Інструкції щодо підготовки до практичних занять та виконання завдань самостійної роботи

1. Готуючись до заняття, необхідно ознайомитись з темою, планом заняття, рекомендованою літературою, виконати письмові завдання.
2. Розпочинати вивчення теоретичного матеріалу слід із опрацювання науково-довідкових джерел (підручників, монографій, матеріалів візуального супроводження лекцій тощо).
3. Виконати завдання з інструктивно-технологічної карти, опісля, усно дати відповіді на запитання для самоконтролю.
4. Всі завдання є обов'язковими до виконання.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО В ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕДЖАХ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1

Витоки становлення і розвитку системи методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в Україні

Питання для обговорення

1. Історичні періоди зародження, розвитку, становлення, реформування та модернізації методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в Україні.
2. Трансформаційні процеси сучасних педагогічних коледжів в Україні щодо їх номінування.
3. Педагогічний коледж як сегмент сучасної методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

4. Особливості провадження освітньої діяльності педагогічних коледжів у процесі становлення майбутніх фахівців дошкільної галузі.

Список літератури [11]

Інформаційні ресурси: <http://surl.li/jbaem> або

ІНСТРУКТИВНО-ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТКА

Виконання практичної частини заняття

Завдання 1

Опрацювавши статтю Найдю Р.Г. Становлення методичної системи підготовки майбутніх вихователів в Україні (у другій половині XIX – на початку XX ст.). *Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського*: Випуск 2 (132). 2022. С. 159–167.

–визначити основні періоди та етапи становлення методичної системи підготовки майбутніх вихователів в Україні (у другій половині XIX – на початку XX ст.).

Інформаційні ресурси: <http://surl.li/jcfzi> або

Завдання 2

Скласти у вигляді таблиці визначені нововведення на кожному етапі I періоду (1871–1916 роки) становлення системи методичної підготовки майбутніх вихователів в Україні (у другій половині XIX – на початку XX ст.).

1871–1889 роки	
1890–1899 роки	
1900–1912 роки	
1913–1916 роки	

Інформаційні ресурси: <http://surl.li/jcfzi> або

Завдання 3. Опрацювати теоретичний матеріал.

Найда Р.Г. Теоретико-методологічні засади методичної підготовки майбутніх вихователів в у мовах педагогічних коледжів: [монографія]. Харків: «Діса плюс», 2022. 356 с.- п.1.3.

Завдання 4. Заповнити питальник та анкету за посиланням

Інформаційні ресурси:
<http://surl.li/jbtgw> або

Завдання 5. Проаналізувавши ОПП (частину 6 – **Програмні компетентності**) висловіть власне бачення та пропозиції щодо переліку навчальних дисциплін, які необхідно додати для вивчення, а які необхідно вилучити.

Інформаційні ресурси: <http://surl.li/jbbwm> або

Тести для самоконтролю

<http://surl.li/jbafb>

<http://surl.li/jbaet>

Завдання для самостійної роботи

1. Випишіть 5–6 думок *педагогів* про роль *вихователя* у формуванні та розвитку особистості.

2. Складіть 4 синквейни: вихователь, підготовка, медика, здобувач.

3. Проаналізуйте систему роботи в 2-3 коледжах щодо підготовки майбутніх вихователів у країнах зарубіжжя. Аналіз оформіть у формі реферативного повідомлення.

4. Опишіть у якій спосіб Ви будете індивідуальну освітню траєкторію в коледжі. Що необхідно змінити та покращити у вирішенні питання взаємодія викладача та здобувача освіти?

Питання для самоконтролю

1. Хто вперше в Україні створив дитячий садок?
2. Які були вимоги до особистості вихователя?
3. Хто такі «садівниці»?
4. Перерахуйте позитиви та недоліки в освітньому процесі сучасного закладу освіти (фахового коледжу чи університету).
5. Який досвід минулого на вашу думку можна впроваджувати у систему методичної підготовки майбутніх вихователів?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2

Впровадження контекстного підходу у професійно-практичну діяльність майбутніх вихователів

Питання для обговорення

1. Контекстний підхід склав концептуальну основу розв'язання проблеми методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.
2. Принципи контекстного підходу у професійно-практичну діяльність майбутніх вихователів.
3. Форми активності за контекстним навчанням.

Список літератури [11]

Інформаційні ресурси: <http://surl.li/jbagi> або

ІНСТРУКТИВНО-ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТКА

Виконання практичної частини заняття

Завдання 1. Семіотична активність –

а) випішіть основні поняття та терміни із лекційного матеріалу (лекція 2) у словник.

б) Ознайомитись з освітньою програмою розвитку «Впевнений старт» <http://surl.li/jbbud> (напрям «Елементарні математичні уявлення» для старшого дошкільного віку) і програмою розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» <http://surl.li/jbagq> (освітні лінія «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі») та скласти порівняльну таблицю щодо освітніх завдань для дітей старшого дошкільного віку, передбачених програмами.

Заповнити наведену нижче порівняльну таблицю.

Критерії порівняння	«Впевнений старт»	«Українське дошкілля»
Загальна характеристика програми (рік видання, тип)		
Основні завдання		
Назва розділу		
Структура розділу		
Підхід побудови змісту розділу програми		
Висновок про спільні та відмінні риси програм, що порівнюються		

Завдання 2. Імітаційна активність –

а) Складіть та опишіть 2 вправи на засвоєння дітьми складу чисел з одиниць.

б) Складіть фрагмент заняття з використанням «кольорових паличок».

Завдання 3. Соціальна активність – підготуйте та проведіть рольову гру як групову форму методичного супроводу освітньої діяльності в ЗДО, застосовуючи певний інтерактивний метод «Інтерв'ю», «Круглий стіл»,

«Рефлексивне коло», «Гарячий підсумок», «Проект», «Експертні групи», «Десятки питань», «Екскурсія». Відео завантажити у Google Class <http://surl.li/jcgpx>

Завдання для самостійної роботи

1. Випишіть 4 зразки семіотичної активності із фахових методик (на вибір); 4 зразки імітаційної активності із фахових методик (на вибір); 4 зразки соціальної активності із фахових методик (на вибір).

2. Підготуйтеся до проведення рольових ігор із наведеного нижче переліку. Нижче зазначені приклади запропонованих рольових ігор, які передбачають оволодіння спеціальними компетентностями з вивченої теми.

- Одна хвилина – гра, в якій студенту надається 1 хвилина, для представлення терміну, написанного на інтерактивній карті. Учасник має надати найбільше інформації про даний предмет/термін, його значення, використання. Отримує перемогу, студент, який надав найбільш повну та зв'язну інформацію про вказаний в картці предмет або термін. Перевірка знань: словниковий запас з певної теми. Хороший спосіб для закріплення пройденного матеріалу.

- Опиши тему – гра, в якій необхідно описати слово чи словосполучення, вказані на інтерактивних картках, не називаючи корінь слова та не застосовуючи жестів. Решта групи вгадують слово. Перевірка знань: словниковий запас з певної теми.

Довідково-інформаційні дані для розв'язання завдань

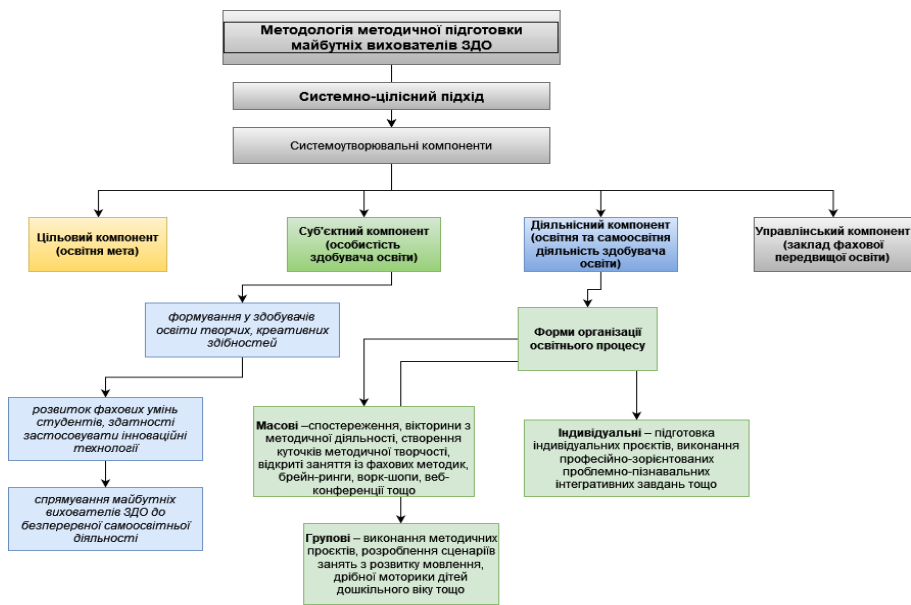

Рис.1. Системно-цілісний підхід до методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти

Сутність методичної підготовки майбутніх вихователів ЗДО під час вивчення фахових методик у педагогічному коледжі, що базується на реалізації системно-цілісного підходу, передбачає, як-от: *формування у здобувачів освіти творчих, креативних здібностей*, потрібних для проєктування методично доцільного освітнього процесу у ЗДО; розроблення методичних інновацій, спрямованих на всебічний розвиток дітей дошкільного віку; розвитку усталеної мотивації студентів до опанування професійних знань, умінь, навичок застосовувати фахові методики в освітньому процесі ЗДО; *розвиток фахових умінь студентів, здатності застосовувати інноваційні технології*, методи, прийоми у процесі реалізації фахових методик у ЗДО; *спрямування майбутніх вихователів ЗДО до безперервної самоосвітньої діяльності* задля

оновлення методичних знань.

Новий стандарт базується на компетентнісному підході і поділяє концепцію визначення вимог до фахівця, закладену в основу Болонського процесу та в міжнародному Проєкті Європейської Комісії «Гармонізація освітніх структур в Європі» (Tuning Educational Structures in Europe, TUNING). Застосування компетентнісного підходу в методичній підготовці майбутніх вихователів активізує когнітивну й продуктивну діяльність здобувача освіти. Це виявляється у знаннєвому, діяльнісному, рефлексійному аспектах фахової підготовки здобувача освіти, оскільки це дає змогу організувати діяльність майбутніх вихователів, щоб здобувачі освіти знаходили способи вирішення запропонованої проблеми самостійно, а не виконували готовий алгоритм дій.

Рис.2. Компетентнісний підхід до методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти

Головним аспектом контекстного навчання є здатність здобувачів освіти компетентно виконувати професійні функції та завдання.

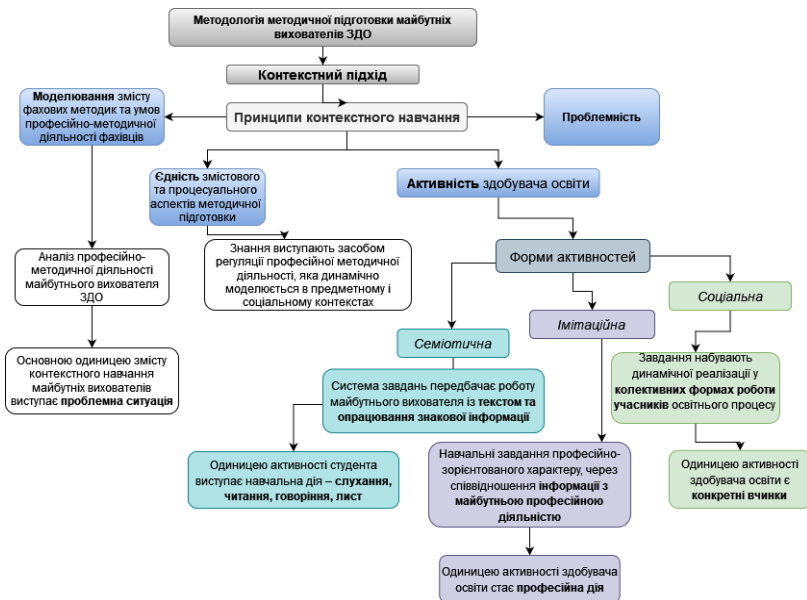

Рис.3. Контекстний підхід до методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти

Методична робота вихователя на навчальний рік:

1. Курси підвищення кваліфікації;
2. Атестація;
3. Самоосвіта;
4. Участь у роботі творчої групи;
5. Участь у підготовці та проведенні методичних заходів.

Умовно їх можна поділити на:

- традиційні (засідання методичного об'єднання, педагогічні ради, семінари тощо)
- нетрадиційні форми методичної роботи, або інтерактивні (ділові ігри, тренінги, майстер-класи, кейс-технології і т. д.).

Питання для самоконтролю

1. Як Ви розумієте принцип контекстного навчання: моделювання в освітній діяльності здобувачів освіти цілісного змісту фахових методик та умов професійно-методичної діяльності фахівців.

2. Як Ви розумієте принцип контекстного навчання: єдність змістового та процесуального аспектів методичної підготовки.

3. Як Ви розумієте принцип контекстного навчання: активність особистості.

4. Як Ви розумієте принцип контекстного навчання: проблемність.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3

Система методичної роботи вихователя закладу дошкільного закладу Питання для обговорення

1. Професійна характеристика (посадова інструкція) вихователя ЗДО.
2. Професійні якості особистості вихователя ЗДО.
3. Трудові функції вихователя ЗДО. Фаховий портрет.

Список літератури [3,4, 11, 25]

Інформаційні ресурси: <http://surl.li/jbaem> або

ІНСТРУКТИВНО-ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТКА

Виконання практичної частини заняття

Завдання 1. Використовуючи Професійний стандарт «Вихователь закладу дошкільної освіти» (с.20, 22 – опис професійних компетентностей), змодельуйте на один місяць зміст освіти відповідно до БКДО з урахуванням теорії дошкільної педагогіки для дітей *молодшого* дошкільного віку (з позиції вихователя у якого кваліфікаційна категорія – спеціаліст). Підготуйтеся до презентації результатів роботи.

Завдання 2. Заповнити питальник та анкету за посиланням. Інформаційні ресурси:

<http://surl.li/jbtgw> або

Завдання 3. Проаналізувавши ОПП (частину 6 – Програмні компетентності) висловіть власне бачення та пропозиції щодо переліку навчальних дисциплін, які необхідно додати для вивчення, а які необхідно вилучити. Інформаційні ресурси: <http://surl.li/jbbwm>

Завдання для самостійної роботи

1. Проаналізуйте систему методичної роботи вихователя у вітчизняних ЗДО та зарубіжних ЗДО. Аналіз оформіть у формі реферативного повідомлення.

2. Опишіть у якій спосіб Ви будете індивідуальну освітню траєкторію у закладі освіти. Що необхідно змінити та покращити у вирішенні питання взаємодія викладача та здобувача освіти в контексті успішної підготовки до професійної діяльності?

Тести для самоконтролю :

Інформаційні ресурси: <http://surl.li/jbaet> або

<http://surl.li/jkfii> або

Питання для самоконтролю

1. Ключовою проблемою сучасної підготовки вихователів є оновлення системи професійної підготовки педагогічних кадрів. Висловіть свої думки щодо вирішення цього питання.

2. У який спосіб можна мотивувати вихователів проходити підвищення кваліфікації?

3. Запропонуйте способи зростання престижності професії «вихователь».

4. Як ви розумієте волонтерство у систему освіти дітей раннього та дошкільного віку?

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ЗМІСТ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ ВИХОВАТЕЛЯ ЗДО

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4

Аналіз програмно-методичного забезпечення освітньо-виховної діяльності вихователів ЗДО

Питання для обговорення

1. Сучасні вимоги до програмно-методичного забезпечення освітньо-виховної діяльності вихователів ЗДО.
2. Нормативно-правова база, що окреслює перелік програмного та освітньо-методичного забезпечення освітньо-виховного процесу у ЗДО.

Список літератури: [11,5]

ІНСТРУКТИВНО-ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТКА

Виконання практичної частини заняття

Завдання 1. Скласти перспективний план у формі сітки (вікова група на вибір).

Завдання 2. Скласти календарний план на 1 тиждень за однією із ознак: *режимними моментами; видами діяльності; інтегрованими блоками; освітніми лініями* (вікову групу, місяць на вибір здобувача освіти).

Завдання 3. Створити картотеку дидактичних ігор (шаблон 1) для дітей середньої вікової групи з логіко-математичного розвитку; для дітей старшого дошкільного віку – з ознайомлення з природним довкіллям; для дітей молодшого дошкільного віку – з мовленнєвого розвитку.

Картотека дидактичних ігор

Шаблон 1

№ з/п	Розділ програми	Назва дидактичної гри (вправи)	Кількість задіяних дітей	Місце використання (на занятті чи у повсякденні)	Примітки
1.					
2.					
...					

Завдання 4. Опрацюйте Перелік програм, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для ЗДО (<http://surl.li/czxsu>). Зробіть поширену анотацію на одну з програм.

Завдання 5. Підготуйте анотації на 1-2 парціальні програми (<http://surl.li/jchab>) та 1-2 зарубіжні програми дошкільної освіти.

Завдання 6. Обрати одну із освітніх програм розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку (Освіта і піклування, Впевнений старт, Українське дошкілля, Дитина, Світ дитинства, Стежинки у Всесвіт, Соняшник, Я у світі, Стежина) та розробити календарне планування на один тиждень за двома освітніми програмами.

Завдання для самостійної роботи

5. Скласти план гуртка «Веселі фарби» (образотворчий) (для дітей старшої групи) із врахуванням складової варіативної частини Базового компонента дошкільної освіти (нова редакція) та парціальної програми – художньо-естетичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку «Радість творчості», схваленої листом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 25.05.2012 № Г-106. <http://surl.li/jchau>

6. Прийміть участь у методичних заходах та зробіть відповідний запис у Щоденник професійного росту та самоосвіти Розділ «Семінари, семінари практикуми, заняття з елементами тренінгу

тощо». <http://surl.li/jdpjo>

Довідково-інформаційні дані для розв'язання завдань

Перелік документів, відповідальність за формування й зберігання яких несе вихователь, містить лише п'ять позицій¹:

Є **п'ять обов'язкових документів**, за формування і зберігання яких відповідає вихователь:

- план роботи;
- журнал обліку щоденного відвідування дітьми групи;
- книга відомостей про дітей та їхніх батьків;
- листок здоров'я дітей;
- картотека дидактичних ігор, методичних розроблень (конспекти різних видів роботи з дітьми тощо).

План роботи

Роботу педагогічних працівників регламентує **календарний план**. Це основний документ вихователя, який складають на місяць, 1-2 тижні або декілька днів. Затверджує його педагогічна рада дошкільного закладу, враховуючи досвід роботи вихователя, обізнаність з вимогами програми тощо.

На початку кожного місяця додавайте до календарного плану **комплекс ранкової гімнастики** на два тижні, з ускладненням на другий тиждень; гігієнічну гімнастику, роботу з батьками, а за потреби й інші форми роботи.

Не бійтеся під час планування **проявляти творчість й ініціативу**, утім враховуйте сучасні особливості розвитку дітей дошкільного віку.

Планувати освітню роботу з дітьми можна **довільно**. Приміром, розробити календарний план у вигляді сітки, зробити його повністю текстовим або комбінованим. Складати план можна за такими ознаками:

- *режимними моментами* з урахуванням видів діяльності та освітніх ліній;
- *видами діяльності*— ігрова, трудова, комунікативна, пізнавальна, рухова, навчальна — з урахуванням усіх освітніх ліній;

- *інтегрованими блоками*— розв'язувати завдання художньо-естетичного, соціально-морального, мовленнєвого розвитку під час різних видів діяльності; окремо в такому разі слід запланувати завдання і види роботи з фізичної культури й музики;

- *освітніми лініями*— кожного дня домінує одна лінія під час взаємодії з іншими з урахуванням змісту всіх видів діяльності тощо.

Перспективні плани розробляють здебільшого у формі сіток.

Обов'язковою умовою під час планування освітньої роботи з дітьми є **участь обох вихователів групи**. Роботу музичних керівників, інструкторів з фізкультури, вихователів з образотворчої діяльності й інших педагогічних працівників планують окремо для кожної вікової групи. Ці плани **узгоджує вихователь-методист**.

Календарне планування освітньої роботи у літній період вихователі здійснюють на тих самих підставах і за такими ж вимогами, що й упродовж усього навчального року. Календарному плануванню на щодень передують **перспективне планування комплексів ранкової гімнастики та гімнастики після денного сну, загартовувальних заходів із зазначенням назв процедур і норм загартовування, форм взаємодії з батьками**.

Журнал обліку щоденного відвідування дітьми групи

До переліку обов'язкової документації вихователя дошкільного закладу належить і журнал обліку щоденного відвідування дітьми групи (*далі* — журнал). У ньому, окрім обліку щоденного відвідування й обліку загартовувальних процедур, занотовують **відомості про звуковимову дітей**. Ці дані отримують під час обстежень, які проводять двічі на рік за участю логопеда.

Журнал ведуть у кожній віковій групі окремо. **Відповідальність за ведення журналу** несе персонально вихователь групи. Щоденно він підсумовує дані про відвідування дітьми групи.

Оскільки журнал є фінансовим документом, обов'язково прошнууйте його. Відтак передайте завідувачу дошкільного закладу, аби він затвердив документ підписом і печаткою на останній сторінці із зазначенням загальної кількості сторінок.

Книга відомостей про дітей та їхніх батьків

У книзі відомостей про дітей та їхніх батьків таблиці містить такі складові:

- прізвище та ім'я дитини
- прізвище та ім'я батьків або осіб, які їх замінюють
- місце роботи
- посада
- номери телефонів
- адреса проживання.

Книга відомостей про дітей та їхніх батьків — ще один документ, за ведення якого відповідає вихователь дошкільного закладу. Її оформлюють у табличній формі (*табл. 1*).

Таблиця 1

Книга відомостей про дітей та їхніх батьків

№ з/п	Прізвище та ім'я дитини	ПІБ батьків або осіб, які їх замінюють	Місце роботи	Посада	Номери телефонів	Адреса проживання, номер телефону
1.						
2.						
...						

Батьки мають право не надати інформацію про місця роботи й займані посади тощо. Це конфіденційні дані.

Листок здоров'я дітей

Заповнюйте листок здоров'я дітей у кожній віковій групі за результатами обстеження дошкільників лікарем і даними антропометричних вимірювань. У нормативно-правових документах не визначено форму його ведення. Як

свідчить досвід і аналіз нормативно-правових документів, найдоцільніше вносити до листка здоров'я такі дані:

- прізвище й ім'я дитини
- дата народження
- група здоров'я
- група з фізкультури
- діагноз
- зріст і вага
- група й колір маркування меблів.

Ця інформація необхідна, аби вихователь мав змогу здійснювати **індивідуальний підхід до кожної дитини** під час фізкультурно-оздоровчої роботи впродовж дня.

На прохання батьків або осіб, які їх замінюють, можете розмістити листок здоров'я в **батьківському куточку групи**. Однак у такому разі змініть форму документа, а саме видаліть з нього дані про групи здоров'я й діагнози вихованців. Позаяк ця інформація конфіденційна й розголошенню не підлягає. Шаблони листків здоров'я для внутрішнього використання вихователем і для розміщення в батьківському куточку подано в *Таблицях 2, 3* відповідно.

Для внутрішнього користування

Листок здоров'я дітей групи № ... «.....» за станом на «...» вересня 2023 р.

№ з/п	Прізвище та ім'я дитини	Дата народження	Група здоров'я	Група з фізкультури	Діагноз	Зріст/Вага	Група меблів	Колір маркування меблів
1.								
2.								
...								

Для розміщення в батьківському куточку

Листок здоров'я дітей групи № ... «.....» за станом на «...» вересня 2023 р.

№ з/п	Прізвище та ім'я дитини	Зріст	Вага	Данні за попередній період		Група меблів	Колір маркування меблів
				Зріст	Вага		
1.							
2.							

Картотека дидактичних ігор і методичних розроблень

Складіть картотеку дидактичних ігор і методичних розроблень, аби заощадити час на пошук необхідного матеріалу в доробку кожного педагога. Картотеку можна систематизувати за такими критеріями:

- алфавітом
- розділами освітньої програми
- галузями знань
- освітніми лініями
- темами.

Картотека дидактичних ігор і методичних розроблень

Шаблон 1

№ з/п	Розділ програми	Назва дидактичної гри (вправи)/ конспект методичної розробки	Кількість задіяних дітей	Місце використання (на занятті чи у повсякденні)	Примітки
1.					
2.					

Шаблон 2

№ з/п	Назва дидактичної гри (вправи)	Варіативність у використанні (мета використання)	Кількість задіяних дітей	Місце використання (на занятті чи у повсякденні)	Примітки
1.					
2.					
...					

Якщо правильно заповнювати лише обов'язкові документи, ви зможете уникнути рутинної паперової роботи і якомога більше часу будете присвячувати дітям.

Примітка:

Види дидактичної гри: ігри з предметами, настільно-друковані, словесні. Ігри з предметами та словесні вказуються ті, що використовуються (у різних варіаціях) у кожному тематичному блоці)

Мета: ставиться дидактична мета (наприклад, навчити дітей класифікувати диких і свійських тварин, називати групи тварин узагальнюючими словами).

Формат гри: колективна, групова, парна, індивідуальна (або групова + індивідуальна).

Примітка: обрана вами форма картотеки (з 4 запропонованих або власна) може бути подана як у таблиці, так і у тексті. Вибір – за вами.

Перелік вибіркових Інтернет-покликань з питання оформлення картотеки

- ✓ Сайт вихователів. [volodumirivna.at.ua /](http://volodumirivna.at.ua/)
- ✓ На допомогу вихователям-методистам. Картотека передового педагогічного досвіду [dnz12.itpark.org.ua /](http://dnz12.itpark.org.ua/)
- ✓ Картотека передового педагогічного досвіду «КПЛСП». [kplsp.pl.ua/ kartoteka- peredovogo-pedagogichn](http://kplsp.pl.ua/kartoteka-peredovogo-pedagogichn)

Питання для самоконтролю

1. Скільки комплексних програм рекомендовано впроваджувати в освітній процес ЗДО?
2. Які типи занять за формами організації проводяться у ЗДО?
3. Які види занять організовуються у всіх вікових групах ЗДО?
4. Перерахуйте види інтегрованих занять?
5. Які плануються заняття у другій половині дня?
6. Назвіть, яка, окрім спеціально організованої освітньої діяльності, передбачається самостійна діяльність дітей у ЗДО?
7. Яка тривалість одного заняття у вікових групах:
 - від 2 до 3 років – _____;
 - від 3 до 4 років – _____;
 - від 4 до 5 років – _____;
 - у старшій групі – _____.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5

Організація різних форм і використання методів фахово-методичної роботи вихователя у ЗДО

Питання для обговорення

1. Специфіка організації форм фахово-методичної роботи вихователя у ЗДО.
2. Особливості використання методів фахово-методичної роботи вихователя у ЗДО.

Список літератури: [основна - 1, 28; допоміжна -6;7].

ІНСТРУКТИВНО-ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТКА

Виконання практичної частини заняття

Завдання 1. Кейс 1. «Працюємо у команді»: «Методичний аукціон».

Ситуація. Готуючись до методичного аукціону, молода вихователька звернулася до колеги з досвідом, допомогти оформити відповідно до вимог конспект заняття із формування елементарних математичних уявлень та спільно подати на конкурс. Колега відмовила їй у цьому, мотивуючи, що вперше чує про методичний аукціон, уважає, що ще не на часі їй подавати матеріали, потрібно працювати самостійно, як це свого часу вона робила сама.

Запитання для обговорення: До якої форми методичної роботи належить методичний аукціон? Чи є обмеження у подібних заходах для молодих фахівців? Якими будуть Ваші дії? Які способи вирішення Ви запропонуєте?

Кейс 3. «Даємо оцінку».

Ситуація. Майбутні вихователі отримували завдання проаналізувати заняття або запис (відеоролик) з логіко-математичного розвитку для середньої вікової групи «На гостинах у Білочки», проведене здобувачем освіти в закладі дошкільної освіти під час педагогічної практики. У процесі аналізу майбутні вихователі виявили недоліки, а саме: тривалість заняття не відповідає вимогам, кількість

дидактичних ігор була недостатньою та запропонували варіанти рішення, надали рекомендації щодо покращення та вдосконалення проведення освітньої роботи з дітьми дошкільного віку, зокрема, майбутні вихователі запропонували використати палички Кюїзенера для порівняння величин, а для вправлення в орієнтуванні в просторі – ресурси ігрової кімнати. Вибір оптимального рішення майбутніми вихователями забезпечувався прийняттям позиції здобувача освіти і врахуванням позитивних та негативних моментів запропонованого заходу. Після обговорення заняття з логіко-математичного розвитку для дітей середньої вікової групи «На гостинах у Білочки» здобувач освіти провів повторно квазі-заняття із врахуванням рекомендацій зі студентами.

Запитання для обговорення: До якої форми методичної роботи відносимо взаємовідвідування занять? Чи було порушено алгоритм взаємооцінки та самооцінки здобувачами освіти? Які Ви можете внести пропозиції щодо форми вивчення досвіду своїх колег? Для самостійної роботи пропонувалося завдання підготувати професіограму методичної обізнаності вихователя ЗДО.

Завдання 2. Розробити конспекти двох інтерактивних форм роботи для колег-педагогів (виступ на семінарі, майстер-клас тощо).

Завдання 3. Підготуватися до проведення одного із заходів для вихователів ЗДО.

Завдання для самостійної роботи

1. Випишіть із ОПП Дошкільна освіта для фахових молодших бакалаврів спеціальні компетентності та результати навчання, які окреслюють вимоги до особистості вихователя ЗДО. (<http://surl.li/jbbwm> або

2. Згрупуйте форми методичної роботи вихователя ЗДО запропоновані на зображенні:

Індивідуальні – ;
Групові – ;
Колективні - .

Завдання 3. Складіть План індивідуальної підготовки та проходження атестації (за зразком поданим у лекції 5).

Завдання 4. Розв'яжіть кейси.

Кейс-випадок. На занятті з математики в старшій віковій групі вивчали геометричні фігури. Діти зацікавлено слухали виховательку. Раптом у групову кімнату заглядає мама хлопчика Панаса. Всі діти мимоволі звертають увагу на хлопчика, який, побачивши маму, швидко побіг до неї.

Завдання. Проаналізуйте ускладнення, які виникли у спілкуванні вихователя з дітьми старшої вікової групи? Назвіть прийоми, якими вихователька зможе знову привернути увагу дітей до заняття.

Кейс-випадок: на занятті з образотворчої діяльності діти старшої групи малювали за зразком вихователя будиночок для голуба. Дмитрик вирішив малювати за своїм задумом. Малюнок викликав сміх у дітей групи.

Завдання. Назвіть помилки, яких припустила вихователька в організації роботи дітей на занятті. Назвіть прийоми, які виховательці слід було використати для виконання завдання – малювання за зразком.

Тести для самоконтролю

<http://surl.li/jbtqu> або

Питання для самоконтролю

1. Чи впливає кваліфікаційна категорія вихователя на вибір форм фахово-методичної роботи?
2. Назвіть індивідуальні форми методичної роботи вихователя.
3. Для молодого фахівця порекомендуйте форми методичної роботи. Свій вибір обґрунтуйте.
4. Охарактеризуйте 2-3 методи фахово-методичної роботи вихователя для роботи з батьками.
5. Запропонуйте ефективні способи партнерської взаємодії ЗДО і НУШ.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6

Зміст та завдання науково-методичної роботи вихователя у ЗДО

Питання для обговорення

1. Зміст науково-методичної роботи вихователя у ЗДО.
2. Завдання науково-методичної роботи вихователя у ЗДО.
3. Види та форми науково-дослідницької роботи вихователя у ЗДО.

Список літератури [1,3,10,28]

ІНСТРУКТИВНО-ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТКА

Виконання практичної частини заняття

Завдання 1. Скласти анкету для вихователів, на основі якої можна було б визначити, розуміння вихователів змісту науково-методичної роботи у ЗДО (12 запитань).

Завдання 2. Вибрати із запропонованого переліку одну науково-методичну тему та скласти алгоритм (план) роботи із розроблення та апробації обраної теми. Результати роботи відобразити у таблиці.

Алгоритм роботи над індивідуальною науково-методичною темою (проблемою)

Тема

Вид роботи	Результат роботи
Складання картотеки літературних джерел	
Обґрунтування вибору теми	
Актуальність і новизна	
Методи пошукової діяльності	
Формулювання мети та завдань роботи	
Розроблення моделі щодо апробації науково-методичної теми (форми, методи, прийоми, інновації тощо)	
Формулювання висновків та пропозицій	

Завдання 3. Розробити для аналізу на практичному занятті педагогічні ситуації (4-5) щодо взаємодії вихователів з вихователями і вихователя з адміністрацією у ході роботи над науково-методичною темою (проблемою).

Завдання для самостійної роботи

1. Дібрати відповідну літературу для вихователя ЗДО до тем з **Переліку науково-методичних тем (2-3 теми за вибором)**.
2. Розробіть науково-методичну тему (за вибором) та підготуйтеся до її презентації.

Довідково-інформаційні дані для розв'язання завдань

Алгоритм роботи педагога над індивідуальною науково-методичною темою (проблемою) може бути наступним:

1. **Вибір теми** (проблеми) індивідуальної науково-методичної роботи:
 - ознайомлення з літературою;
 - ознайомлення з нормативними документами;
 - вивчення прогресивного педагогічного досвіду з проблеми дослідження.

2. Детальне ознайомлення з проблемою засобами літературних джерел:

- складання картотеки літературних джерел;
- виписки з літературних джерел.

3. Уточнення теми і розроблення попереднього варіанту плану індивідуальної науково-методичної роботи:

- обґрунтування вибору теми;
- актуальність і новизна;
- відбір адекватних методів та засобів пошукової діяльності;
- формулювання мети та завдань роботи;
- розроблення календарного плану індивідуальної роботи.

4. Формулювання припущень, відбір та розроблення моделей, інноваційних технологій педагогічної діяльності.

5. Впровадження інновацій в практику власної педагогічної діяльності.

6. Аналіз та оцінка результатів індивідуального досвіду роботи над науково-методичною темою (проблемою), формулювання висновків та пропозицій.

7. Літературне оформлення роботи, звіт про отримані результати перед колегами.

Перелік науково-методичних тем (проблем)

1. Розвиток психологічної стійкості учасників освітнього процесу.

2. Музично-дидактичні ігри провідний засіб розвитку музичних здібностей дітей дошкільного віку.

3. Особливості духовно-морального виховання дітей раннього віку.

4. Виховання громадянина і патріота у творчій спадщині В.Сухомлинського.

5. Мнемотехніка, як засіб розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку.

6. Формування патріотичного світогляду у сучасних дітей дошкільного віку.

7. Формування духовно-моральних цінностей у дітей дошкільного віку.

8. Формування основ морального виховання дітей старшого дошкільного віку як важливої складової потенціалу нації.

9. Формування сенсорних еталонів у дітей раннього віку засобами дидактичних ігор.

10. Формування мовленнєвої активності у дітей дошкільного віку за методикою Л. Шелестової.

11. Впровадження технології освіти для сталого розвитку з дітьми дошкільного віку .

12. Особливості використання методики Л.В. Шелестової у процесі навчання читання дітей дошкільного віку.

13. Ознайомлення дітей дошкільного віку із живописом як видом образотворчого мистецтва

Тести для самоконтролю

<http://surl.li/jbtti> або

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7

Система самооцінювання професійної діяльності вихователя ЗДО

Питання для обговорення

1. Етапи становлення державного контролю за освітньо-виховним процесом в закладах дошкільної освіти в Україні.
2. Організація контролю у ЗДО.
3. Ведення документації щодо контролю у ЗДО.
4. Система самооцінювання професійної діяльності вихователя ЗДО

Список літератури: [9,18]

ІНСТРУКТИВНО-ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТКА

Виконання практичної частини заняття

Завдання 1. Здійсніть самооцінюванні власної професійної діяльності під час педагогічної практики, проаналізувавши

відповідність своїх професійних компетентностей, знань, умінь і навичок до тих, які представлено в Професійному стандарті «Вихователь закладу дошкільної освіти» (с.20-26) (<http://surl.li/bkzbyz>).

Особливої уваги заслуговує пункт 6, який містить детальний опис трудових функцій та професійних компетентностей.

Самооцінювання може відбуватися у довільній формі, у процесі самоаналізу, що дозволить визначити сильні та слабкі сторони власної професійної діяльності та спрогнозувати індивідуальну траєкторію подальшого розвитку.

Завдання 2. Здійснити самоаналіз рівня професійної компетентності через заповнення **Картки оцінки професійної діяльності вихователя** (за О.Стаєнною [журнал «Вихователь-методист», №4-2020, С.13-15; №8, 2020, С. 34]) <http://surl.li/jbtxd> або

Інструкція. Впишіть у графу «Самооцінка» бал, який відповідає Вашому володінню тим чи тим питанням (від зазначеної в колонці «Максимально можлива кількість балів» до 0).

Завдання 3. Проаналізуйте Інструкцію про ділову документацію в ЗДО. Вивчіть перелік документації вихователя ЗДО <http://surl.li/jbcbl>

Завдання для самостійної роботи

1. Робота в парах. Вивчіть систему роботи свого колеги (одногрупниці чи одногрупника) за наданим нижче алгоритмом; результати занотуйте в робочий зошит.
- 2.Творче завдання – підготувати нестандартні задачі/ситуаційні вправи «Прийняття управлінських рішень з теми «Організація та проведення моніторингу в освітньому процесі»

Довідково-інформаційні дані для розв’язання завдань

Процес вивчення системи роботи педагога передбачає

такий алгоритм дій:

✓ **Відвідування й аналіз заняття** з певного розділу програми (7 - 9 занять). Кожне заняття не потребує ґрунтового аналізу, якщо в цьому немає нагальної потреби (наприклад, для виправлення грубих помилок методичного характеру). Аналіз системи занять, щоб мати можливість побачити діяльність педагога та дітей в умовах реалізації певної технології, якою він користується.

✓ **Вивчення перспективно-календарного планування**, щоденник самоосвіти тощо. Необхідно **зіставити** планування з програмою, за якою працює вікова група, щоб виявити стан виконання вихователем державних вимог до дошкільної освіти. Слід також **проаналізувати** планування індивідуальних занять із дітьми.

✓ **Проведення контрольньо-діагностичних зрізів знань**, умінь і навичок дітей.

✓ **Проведення бесід** з майбутнім вихователем, під час яких звертається увага:

- як він працює над підвищенням своєї фахової та методичної кваліфікації;
- яким є його власне бачення системи в своїй роботі;
- чи може вихователь дати самооцінку своїй роботі.

Тести для самоконтролю

<http://surl.li/jbtzg> або

Питання для самоконтролю

1. Проаналізуйте етапи становлення державного контролю за діяльністю закладів дошкільної освіти в Україні.
2. Розкрийте зміст терміну «контроль». Проаналізуйте його роль в освітньо-вихованому процесі ЗДО.

3. Охарактеризуйте умови організації контролю.
5. Назвіть види контролю.
6. Назвіть трудові функції та професійні компетентності вихователя закладу дошкільної освіти.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 8

Інформаційно-комунікаційні технології у фахово-методичній роботі вихователя ЗДО

Захист індивідуальних навчально-дослідних завдань

Питання для обговорення

1. Структура портфоліо майбутнього вихователя ЗДО.
2. Веб-сторінка вихователя ЗДО – вимога сучасності в професійно-освітній траєкторії.

ІНСТРУКТИВНО-ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТКА

Виконання практичної частини заняття

Завдання 1. Створити портфоліо майбутнього вихователя ЗДО (за зразком).

Завдання 2. Створити пазли за допомогою цифрової платформи www.jigsawplanet.com

Завдання 3. Створити 2 дидактичні гри у Power Point, використовуючи власні зображення.

Завдання 4. На основі презентації створіть для дітей інтелектуальну карту.

Завдання 5. Використовуючи рекомендації з лекції, створіть цифровий кейс вихователя (тема, напрям за власним вибором).

Довідково-інформаційні дані для розв'язання завдань

Портфоліо вихователя ЗДО — це добірка матеріалів, які свідчать про досягнення у професійній діяльності.

Фактично це папка із систематизованим матеріалом і додатками та мультимедійна презентація, яка стисло зображує основну інформацію виступу. Презентувати портфоліо можна

на засіданні педагогічної ради, під час методичної роботи чи безпосередньо перед атестацією.

Завдання портфоліо вихователя ЗДО.

✓ Розповісти про реалізовані проекти, участь у конкурсах

✓ Представити результати педагогічної діяльності

✓ Надати оцінку професійній компетентності

✓ Презентувати атестаційній комісії свій досвід

✓ Окреслити подальший напрямок роботи

Працюючи над портфоліо, дотримуйтесь таких принципів:

✓ Логічності; лаконічності; естетичності; завершеності; послідовності; доцільності; актуальності; науковості.

Примірний зразок портфоліо вихователя ЗДО

<http://surl.li/jbuck> або

Завдання для самостійної роботи

Розробити макет сайту-сторінки з добіркою методичних матеріалів та з методичними знахідками, які стануть у нагоді при підготовки до аудиторних занять та у ході педагогічної практики.

<http://surl.li/jbudv>

Питання для самоконтролю

1. Перерахуйте ІКТ у закладі дошкільної освіти.
2. Яка, на вашу думку, є найвдалішою формою підготовки і представлення навчального матеріалу для дітей дошкільного віку.
3. Що ми розвиваємо у дітей дошкільного віку у процесі ігрової діяльності з використанням комп'ютерних засобів.
4. Чи варто використовувати мультимедійні технології на кожному занятті? Відповідь обґрунтуйте.
5. Які завдання необхідно вирішити ЗДО із виникненням потреби впровадження та застосування інформаційно-комунікаційних технологій.

ПИТАННЯ ГАРАНТОВАНОГО РІВНЯ ЗНАНЬ

1. Обґрунтувати умови успішної реалізації основних напрямів освітньо-методичної роботи (організаційно-методичної та експериментально-методичної) вихователя ЗДО.
2. Схарактеризувати професіограму вихователя ЗДО.
3. Визначити і охарактеризувати соціальні функції вихователя ЗДО.
4. Проаналізувати основні вимоги до вихователя ЗДО (особистісні та професійні).
5. Обґрунтувати вимоги, яким повинно відповідати навчально-методичне наповнення освітньо-виховної діяльності вихователя ЗДО.
6. Проаналізувати вимоги до планування і звітності вихователя ЗДО.
7. Назвіть мету, завдання та функції основного управлінського органу закладів дошкільної освіти (педради).
8. Які вимоги до рішень педагогічних рад. Обґрунтувати. Розкрити специфіку нетрадиційних форм проведення педагогічної ради (дати їм коротку характеристику).
9. Охарактеризуйте особливості створення та діяльності ініціативної групи.
10. Схарактеризувати послідовність індивідуального вивчення роботи вихователя ЗДО, який атестується.
11. Охарактеризуйте відомі інтерактивні форми роботи, у яких може приймати участь вихователь ЗДО.
12. Розкрити критерії оцінки результативності діяльності вихователя ЗДО.
13. Окреслити загальні вимоги до ділової документації вихователя в закладах дошкільної освіти.
14. Проаналізувати структуру та форми науково-дослідної роботи у ЗДО.
15. Дати оцінку організації науково-дослідної роботи вихователя ЗДО.
16. З'ясувати диференціацію системи підвищення педагогічної майстерності вихователя ЗДО.

17. Розкрити особливості організації науково-дослідної роботи у ЗДО.

18. Розкрити сутність поняття «педагогічна майстерність» вихователя ЗДО та способи її підвищення.

19. Розкрити сутність системи підвищення майстерності вихователя ЗДО.

20. Окреслити напрями підвищення педагогічної майстерності вихователя ЗДО.

21. Розкрити структуру індивідуальної програми творчого розвитку педагога ЗДО.

22. Розкрити сутність поняття «самоосвіта» вихователя ЗДО та її напрями.

23. Розкрити зміст форм контролю освітньо-вихованої діяльності вихователя ЗДО.

24. Охарактеризувати одну із форм роботи з педагогічним колективом:

- ✓ педагогічне ательє або педагогічна майстерня;
- ✓ майстер-клас;
- ✓ творчі мікрогрупи;
- ✓ школа дослідника.

25. Охарактеризувати один із інтерактивних методів роботи з педагогічним колективом:

- ✓ «мозковий штурм».
- ✓ «мікрофон».
- ✓ «броунівський рух».
- ✓ «брейн-ринг».
- ✓ «тренінг».
- ✓ «ділова гра».
- ✓ «педагогічний полілог».
- ✓ «методичний аукціон».
- ✓ «творча студія».
- ✓ «дискусія».
- ✓ «інтелектуальна розминка».

26. Схарактеризувати модернізаційні процеси у галузі дошкільної освіти у ХХІст.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) // Наказ МОН №33 від 12.01.2021/ <http://surl.li/jyzz>
2. Богуш А.М. Методична робота в закладі дошкільної освіти. Навч. посіб.: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2022. 200с.
3. Візія майбутнього освіти і науки України. 2023. <https://mon.gov.ua/ua/viziya>
4. Годована М. П. Словник-довідник назв осіб за видом діяльності / За ред. Л. В. Туровської Київ: Наук. думка, 2009. 176 с.
5. Збірник нормативно-правових актів для управління закладом дошкільної освіти (Кодекс дошкілля). УІНІ. 2023. <http://surl.li/jiekd>
6. Ємчик О.Г. Інформаційні технології у дошкільній освіті : навчально-методичний посібник. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 200 с.
7. Калуська Л., Отроценко М., Вірстюк І. Науково-методична робота в дошкільному навчальному закладі [Практико-орієнтований посібник] Київ: Шк. світ, 2011. 192с.
8. Контроль в ДНЗ – важлива функція управління. Слово методиста. 2010. №9. С. 3–5. 2. 160 с.
9. Макаренко С.І.«Актуальні проблеми організації освітнього процесу у ЗДО» : методичні рекомендації щодо розробки індивідуального навчально-дослідного завдання для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 012 «Дошкільна освіта». Маріуполь : Маріупол. держ. ун-т, 2022. 73 с.
10. Методичний кабінет у дитячому садку. Київ: Шк.світ, 2008. 128с.
11. Найда Р.Г. Теоретико-методологічні засади методичної підготовки майбутніх вихователів в у мовах педагогічних коледжів: [монографія]. Харків: «Діса плюс», 2022. 356 с
12. Найда Р.Г. Інноваційний простір в закладах дошкільної освіти: навчально-методичний посібник, Рівне: РДГУ, 2018. 90

с.

13. Найда, Р. Формування професійної компетентності майбутнього вихователя ЗДО у процесі вивчення фахових дисциплін. *Наукові інновації та передові технології. Серія Педагогіка*, 4(6), 2022. 141-150.

14. Найда, Р. Змістово-процесуальне забезпечення методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. *ScienceRise: Педагогічна освіта*, (3(48), 2022. 50–55.

15. Найда, Р. Методологічні підходи організації методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах сучасного фахового коледжу. *Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського: журнал*, 2 (133), 2022. С. 159-167.

16. Найда, Р. Підготовка майбутніх вихователів в Україні як історико-педагогічна проблема. *Інноваційна педагогіка*, (48), 2022. С.70-74.

17. Найда, Р. Системно-цілісний підхід у підготовці майбутніх вихователів в умовах педагогічного коледжу. *Іноватика у вихованні: зб. наук. пр. Вип. 16. / упоряд. О.Б. Петренко; ред. кол.: О.Б. Петренко, Н.Б.Грицай, Т.С. Ціпан та ін. Рівне: РДГУ, 2022. №16. С. 171-180.*

18. Низковська О. Типове положення про методичний кабінет дошкільного навчального закладу - очікуваний документ для методичної служби ДНЗ. *Вихователь-методист дошкільного закладу*.2011.№01.С.4-13.

19. Педрада. Платформа освіти. <http://surl.li/jihgg>

20. Про дошкільну освіту: Закон України від 01.01.2021 р. № 2628-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>.

21. Програма розвитку дітей від пренатального періоду до трьох років «Оберіг». Тернопіль : Мандрівець, 2014. 160 с.

22. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / О.І. Білан; за заг. ред. О.В. Низковської. Тернопіль «Мандрівець», 2017, 256с.

23. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» [нова редакція]. У 2ч. Ч.ІІ. Від трьох до шести [семи] років /

Аксьонова О.П., Аніщук А.М., Артемова Л.В. [та ін.]; наук.кер. О.Л. Кононко. Київ: ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2019. 452 с.

24. Про затвердження Рекомендованого переліку видів навчальної, методичної, наукової та організаційної роботи для науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників. Наказ МОН України від 16 лютого 2022 року, № 186.

25. Професійний стандарт «Вихователь закладу дошкільної освіти» (затверджено наказом Міністерства економіки України №755 – 21 від 19 жовтня 2021).

26. Система контролю в ДНЗ / Упорядник Т. Т. Чала. Харків: Основа, 2008.

27. Скрипник Н. І.Методична робота в дошкільній освіті : навчально-методичний посібник /МОН України, Уманський держ. Пед. ун-т імені Павла Тичини, ф-т дошкільної та спец. Освіти. Умань : Візаві, 2019. 108 с.

28. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. Київ: Наукова думка, 1970-1980. Т. 1. С. 529.

29. Хриков Є.М. Управління навчальним закладом: Навчальний посібник. Київ: Знання, 2006. 365с.

30. Швайка Л.А. Методична робота в ДНЗ. Харків :Вид. група «Основа», 2017. 304 с.

Допоміжна

1. Коваленко О. Моніторинг якості дошкільної освіти як проблема. Моніторинг якості освіти: теорія і практика : матеріали Всеукр. наук.- практ. конфер. [Ред.кол.: В.О.Огнев'юк, Л.Л.Хоружа та ін.]. Київ: КМПУ імені Б.Д.Грінченка, 2009. С.92-96.

2. Коваленко О. Невичерпне джерело (Ідеї С.Ф.Русової в організації методичної роботи з педагогами дошкільних навчальних закладів). *Управління школою*. 2005. №22-24 (106-108).

3. Настільна книга вихователя-методиста ДНЗ. укл. О.А.Рудік. Харків: Вид.група. «Основа», 2010. 331 с.

4. Омеляненко Н. Вихователь-методист: вимоги до посади. *Вихователь- методист дошкільного закладу*. 2009. №1. С.20-25.

5. Романюк І.А. Аналіз, планування, контроль як функції управлінської діяльності керівника дошкільного навчального закладу. Тернопіль: Мандрівець, 2012. 280 с.

6. Терещенко І. Методист – друг і порадник. *Дитячий садок*. 2005. №31(319).

7. Терещенко І. Системний підхід до організації методичної роботи в ДНЗ. *Дитячий садок*. 2005.-№8(296).

Інформаційні ресурси

1. Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України <http://iitzo.gov.ua/biblioteka/>

2. Департамент освіти і науки, молоді та спорту м. Києва <http://don.kievcity.gov.ua/>

3. Електронний репозиторій публікацій професорсько-викладацького колективу Київського університету імені Бориса Грінченка <http://kubg.edu.ua/2012-08-15-10-06-19.html>

4. Інститут післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка <http://ippo.kubg.edu.ua/>

5. Педрада www.pedrada.com.ua

<http://dytyna.info/education/video/any/1714>

ГЛОСАРІЙ

Атестація вихователів – форма виявлення рівня теоретичної підготовки і професійної майстерності, що сприяє розвитку творчої ініціативи.

Аукціон педагогічний – форма методичної роботи, спрямована на активний обмін новими ідеями, думками, педагогічними знахідками, їх захистом та пропагандою. На аукціон доцільно виставити ідею або проблему, яка найбільше хвилює і відносно якої існує багато думок чи навіть рівноцінних рішень.

Банк ідей – це раціональний спосіб колективного проектування нових ідей для вирішення практичних проблем, які не піддаються розв'язанню традиційним способом.

Бюро педагогічних знахідок – місце знаходження оформлених належним чином кращих здобутків педагогів у галузі навчання і виховання. Вікторина - пізнавальна гра, яка складається із запитань та відповідей на теми з різних галузей знань. Має велике значення для розширення загальноосвітнього рівня. Запитання підбираються з урахуванням віку та рівня знань учасників гри.

Вплив педагогічний – важлива складова частина процесу виховання, яка полягає у щоденному систематичному впливі вихователя як особисто, так і через організацію колективного життя дітей.

Вихованець – особа, яка є об'єктом і суб'єктом виховного впливу (з боку батьків, вихователів або цілого колективу).

Вихователь ЗДО – педагог, який здійснює виховну, розвивальну і навчальну роботу з групою дітей у дошкільному закладі, тісно співпрацює з батьками, керується програмно-методичними рекомендаціями Міністерства освіти і науки України.

Дискусія (лат.– розгляд, дослідження)– а) публічне обговорення будь-якого спірного питання або проблеми; б) відкритий діалог, зіставлення різних точок зору, колективний пошук відповідей на поставлені запитання. Це діалог-суперечка,

колективний інтелектуальний пошук істини. Під час дискусії відбувається активний обмін думками, ідеями, гіпотезами.

Диспут (лат. - міркую, сперечаюся) – публічна суперечка на наукові, літературні та інші теми. В основі диспуту лежить інформаційно-пізнавальна суперечність.

Діалог – форма усного мовлення; розмова двох осіб.

Ділова гра – спеціально організована й педагогічно керована діяльність, що імітує реальну педагогічну ситуацію. Прикладом ділових ігор можуть бути такі: вибори керівника дошкільного закладу, педагогічна рада, батьківські збори тощо.

Індивідуальна науково-методична робота - усвідомлена, цілеспрямована, планомірна та безперервна робота педагогів щодо вдосконалення їхньої теоретичної і практичної підготовки, необхідної для практичної діяльності.

Евристична бесіда (гр. - знаходжу, відкриваю) – форма навчання, яка ґрунтується на запитаннях і відповідях. При цьому знання подаються не у готовому вигляді, а через вміло поставлені запитання, що стимулюють пізнавально-дослідницьку і мислительну діяльність.

Екскурсії (лат. - подорож) – форма освітньо-виховної роботи з дітьми (або педагогічними кадрами), яка передбачає організований вихід за межі закладу для вивчення явищ (питання чи проблеми) в природних умовах.

Контроль – це функція управління, що спрямована на інформування про стан об'єкта; використовується для запобігання негативним результатам; процедура регулярна, систематична та своєчасна. Розрізняють контроль поточний, коли перевіряється й оцінюється певний стан роботи, і контроль завершальний, заключний, коли діяльність оцінюють за кінцевими результатами.

Розрізняють контроль тематичний – це контроль метою якого є залучення уваги колективу до окремих завдань дидактичного, методичного, виховного характеру, які в ЗДО розв'язуються не досить успішно; вивчення виконання програми за конкретними розділами для виявлення рівня роботи

ЗДО за завданнями, визначеними в річному плані; фронтальний – контроль, метою якого є всебічна перевірка діяльності як вихователя окремо, так і ЗДО у цілому; оперативний – виявлення стану роботи педагогічного колективу та окремих вихователів на певному етапі; порівняльний – контроль, який дозволяє порівняти результати роботи вихователів за різними напрямками програми.

Консультація – порада, пояснення з будь-якого питання. Проводиться у формі співбесіди (індивідуальної чи групової) за певним графіком або при потребі. Консультація - сприяє кращому усвідомленню і засвоєнню важких і незрозумілих понять, доповнює і збагачує знання.

Круглий стіл – форма обміну думками з певної проблеми.

Лекторії (для вихователів, батьків) – форма роботи, яка полягає в організації публічної пропаганди знань з конкретних педагогічних або інших проблем.

Лекційний метод – метод викладання, який полягає у системному викладі розділу науки або навчального курсу.

Методика – це складник педагогічної науки, взаємопов'язаний сукупністю засобів, способів, форм, методів і прийомів, їх позитивного впливу на особистість того, хто навчається

Методика навчання – галузь педагогічної науки, яка представляє окрему теорію навчання. Її суть полягає у сукупності різноманітних методів і методичних прийомів, що використовуються при подачі будь-яких знань.

Методична компетентність майбутніх вихователів закладів дошкільної – це інтегральна особистісна характеристика майбутнього вихователя, що інтегрує фахову обізнаність з теоретичними, методичними засадами та змістом фахових методик, інноваційними технологіями, засобами, способами, формами, методами і прийомами організації освітнього процесу у ЗДО, здатністю до творчої методичної роботи з дітьми дошкільного віку.

Методична підготовленість майбутніх вихователів – це цілеспрямований процес набуття здобувачами освіти науково-

теоретичних (методологічних, психологічних, педагогічних, методичних) знань та практичних методичних умінь і навичок, що дозволяє майбутнім вихователям здійснювати кваліфіковано методичну роботу з дітьми у закладі дошкільної освіти

Методична робота вихователя ЗДО – це систематична індивідуальна діяльність суб'єкта освітньо-виховного процесу ЗДО, спрямована на вдосконалення набутих фахових теоретико-методологічних знань, практичних умінь і навичок та здатності використання інтерактивних методів, інноваційних технологій у роботі з дітьми; відповідає професійному статусу «вихователька», передбачає підвищення кваліфікації, педагогічної майстерності, самоорганізацію, саморозвиток, самовдосконалення, прагнення до набуття фахово-методичної грамотності.

Методична система підготовки майбутніх вихователів в умовах педагогічного коледжу – це сукупність методологічних, теоретичних і методичних освітніх компонентів, що утворюють єдину цілісну функціональну структуру, зорієнтовану на методичну підготовку та підготовленість майбутніх вихователів до методичної роботи у ЗДО.

Методичні об'єднання педагогічних працівників – форма організації методичної роботи здебільшого з обміну досвідом, що слугує для підвищення фахової кваліфікації.

Методичний діалог – складова частина будь-якої форми методичної роботи, яка має теоретичне домашнє завдання. Методичний діалог може вестися між керівником-семінару і слухачами тощо.

Методичний фестиваль – форма методичної роботи, яка спрямована на широкий обмін методичними напрацюваннями серед педагогів міста, району, області тощо.

Науково-методична тема (проблема) - питання чи комплекс питань, які об'єктивно виникають в організації навчально-виховного процесу і розв'язок яких передбачає суттєвий практичний і теоретичний інтерес.

Педагогічна задача – це модель типової ситуації, що виникає у реальній практиці педагога, один із засобів встановлення зв'язку між педагогічною теорією і педагогічною практикою.

Педагогічна рада – а) постійно діючий дорадчий колегіальний орган, на засіданнях якого розглядаються та обговорюються актуальні питання функціонування дошкільного закладу, розробляються і приймаються колективні управлінські рішення; б) важлива форма роботи з педагогічними кадрами, під час проведення якої дається аналіз освітньо-виховного процесу або його окремих напрямів, визначаються через усунення виявлених недоліків, обговорюються важливі педагогічні проблеми.

Підвищення кваліфікації – система заходів, спрямована на розширення наукового і педагогічного кругозору педагогічних працівників, удосконалення їхньої практичної діяльності.

Прес-конференція – методичний захід, в основі якого лежать комунікативні уміння. За своєю структурою складається з усного виступу, чітких запитань і коротких лаконічних відповідей.

Програма – документ, що визначає основний зміст навчально-виховної роботи у дошкільних закладах з певних предметів, обсяг знань, умінь, навичок, які повинні засвоїти діти.

Семінар – одна з форм підвищення кваліфікації й майстерності педагогічних кадрів дитячих садків. Її мета – вдосконалення теоретичної і практичної підготовки вихователів відповідно до сучасних наукових досягнень у галузі дошкільної педагогіки й дитячої психології з урахуванням нових підходів до виховання та навчання дошкільників.

«Синтез думок» – форма методичної роботи, спрямована на пошуки і виявлення оригінальних рішень, що стосуються як теоретичних, так і практичних питань.

Для нотаток

Для нотаток

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Найда Руслана Григорівна

**Підготовка майбутніх вихователів
до методичної роботи
у закладі дошкільної освіти**

навчально-методичний посібник
для студентів зі спеціальності 012 Дошкільна освіта

професійна кваліфікація «Вихователь»

Формат 60x84 1/16. Папір офсетний
Друк цифровий
Гарнітура Times New Roman
Умовн. Друк. арк. 9,8
Наклад 300 прим.
Зам. № 004/01/22

Видавництво «НАІР»

Івано-Франківськ, вул. Височана, 18,
тел. (034) 250-57-82, (050) 433-67-93
email: fedorynrr@ukr.net

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виробників і розповсюджувачів
видавничої продукції №4191 від 12.11.2011р.